

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

Izvještaj o radu 2017.

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

**IZVJEŠTAJ O RADU
FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA ZA 2017.**

SADRŽAJ

DVADESET I PET GODINA KONTINUIRANOG DJELOVANJA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA	9
POSTIGNUĆA U 2017. GODINI	11
UNAPRJEĐENJE PODUČAVANJA	13
DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA	15
RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH VJEŠTINA	24
PROGRAMI ZA DJECU I MLADE	32
SURADNJE I ZAGOVARANJE	34
ORGANIZACIJA	37
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	38
MEDIJSKI IZVJEŠTAJ	40
PRIJAVLJENI PROJEKTI	41
SEMINARSKE SKUPINE	43

Izvještaj o radu Foruma za slobodu odgoja za 2017. godinu.

Zagreb, 2018.

Izrazi koji se koriste u ovome Izvješću, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Forum za slobodu odgoja

Osnovan 21. prosinca 1992. godine. • Registriran 9. lipnja 1998. godine.
Godina 2017. je 25. godina djelovanja.

Upravni odbor

Vesna Mihoković Puhovski, predsjednica • dr. sc. Dubravka Miljković, članica • mr. sc. Višnja Grozdanić, članica • Marina Sabolović, članica • prof. dr. sc. Lino Veljak, član • dr. sc. Branko Ančić, član • dr. sc. Mladen Domazet, član

Izvršna tijela

izvršna direktorica: Eli Pijaca Plavšić • direktor financija: Denis Čihor • direktor razvoja i programa: Mario Bajkuša

Zaposlenici

voditeljica programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija”: Ana Munivrana • voditeljica programa „Edukacijom do zdravlja”: Biserka Šavora • voditeljica programa „Medijacija”: Marina Brkić • voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo”: Višnja Pavlović • koordinatorica školskih preventivnih programa: Jelena Perak • koordinator međunarodnih programa i programa za mlade: Domagoj Morić (do 1.12.2017.) • asistent na programu „Demokratizacija škola”: Filip Gospodnetić • voditeljice ureda: Divna Rogić, Vanja Kožić (zamjena) • asistentica u financijama: Martina Kovačev

Trenerice i treneri

Ana Jurišić • Ana Munivrana • Ana Žnidarec Čučković • Andreja Kosorčić • Biserka Šavora • Branko Ančić • Diana Kovačić • Domagoj Morić • Dubravka Uroda • Eli Pijaca Plavšić • Fadila Zoranić • Gordana Novković-Poje • Hicela Ivon • Igor Miškulin • Jasmina Ibišević Muminović • Jelena Kuvač Kraljević • Jelena Perak • Katarina Ivče Farnell • Kim Anić • Ljerka Dobaj Ristić • Marija Roth • Marina Brkić • Mario Bajkuša • Nina Vrdoljak • Tamara Puhovski • Tonča Jukić • Vesna Kostović-Vranješ • Vesna M. Puhovski • Vesna Vlahović-Štetić • Višnja Grozdanić • Višnja Pavlović • **Vlasta Vizek-Vidović** • Vlatka Domović • Zlatica Šimunović • Zoran Pavletić • Željka Kamenov

Volonterke

Ema Prohić • Karla Vlatković • Marcela Velfl • Martina Topalović • Iva Kapović • Petra Habulin • Doroteja Dokoza

Moto

SRETNA, ODRŽIVA, INKLUZIVNA, SUVREMENA I DEMOKRATSKA ŠKOLA!

Vizija škole

Škola Forum za slobodu odgoja je podređena dobrobiti učenika te je izuzeta od utjecaja i samovolje vanjskih čimbenika. Ona učenicima omogućava da ostvare svoje obrazovne ciljeve i da razviju svoje potencijale. Učenik je središte škole.

Ona odgaja za ljudsko dostojanstvo i jednakost svih ljudskih bića neovisno o njihovoj boji kože, etničkoj pripadnosti, svjetonazoru i drugim karakteristikama. Ona usađuje dužnost suprotstavljanja zlu i nasilju. Ona je mjesto slobode, kreativnosti i kritičkog mišljenja.

Ona je mjesto učenja primjenjivih vještina, znanja i stavova u skladu s najsuvremenijim spoznajama znanosti, umjetnosti i tehnologije. Ona je mjesto izvrsnosti poučavanja.

Ona je prostor suradnje ravnatelja i učitelja. Oni su prepoznati i priznati kao stručnjaci koji žive svoj poziv posebno njegujući cjeloživotno obrazovanje. Oni su uzori učenicima u slobodi, kreativnosti i kritičkom mišljenju.

Ona je pokretač i mjesto okupljanja lokalne zajednice.

DVADESET I PET GODINA KONTINUIRANOG DJELOVANJA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA

Forum za slobodu odgoja 2017. godine obilježio je 25 godina kontinuiranog djelovanja. Djelovati kao organizacija civilnoga društva u Hrvatskoj u takvom kontinuitetu uistinu nije lako, posebno znajući kako je okruženje svih ovih godina bilo nesigurno i nije bilo uvijek lako osigurati niti ljudske niti materijalne uvjete za naš rad.

U tih 25 godina profilirali smo se u najveću organizaciju civilnoga društva u području obrazovanja, stoga koristim priliku podsjetiti na neke od naših najznačajnijih uspjeha posljednjih godina.

Godišnje organiziramo između 35 i 50 seminarских grupa na kojima sudjeluje između 800 i 1000 učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja, drugih stručnjaka koji rade s djecom i mladima, nezaposlenih osoba te mladih osoba.

Godišnje provedemo oko 30 projekata.

U našim naporima s ciljem unaprjeđenja i modernizacije sustava obrazovanja surađujemo s preko 400 škola, što je trećina svih osnovnih i srednjih škola te smo kroz naš projekt „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“ do sada surađivali s preko 50 fakulteta i visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj.

Naše edukacije uvijek su bile ocijenjene najvišim ocjenama. Pprosječna ocjena svih naših seminara u posljednjih pet godina iznosi 4,8, a polaznici gotovo uvijek imaju isti komentar – ***to im je bilo najbolje stručno usavršavanje na kojem su sudjelovali.***

Za sudjelovanje u našim programima i edukacijama imamo 5 do 10 puta više prijava nego što možemo primiti polaznika ili škola.

Svojim programima i projektima uvijek odgovaramo na stvarne potrebe škola i polaznika te smo zaslužni za to što su mnoge škole u svoje školske kurikulume uvrstile vršnjačku medijaciju, školsko volontiranje, projekte vezane uz građanski odgoj i obrazovanje i sl.

Sedam godina provodimo i naš natječaj „Oboji svijet“ iznimno prepoznatljiv među odgojno-obrazovnim ustanovama. Upravo smo s ovim natječajem potaknuli iznimno veliki broj škola da s učenicima razgovaraju o temama tolerancije, poštovanja razlicitosti i nenasilnog rješavanja sukoba; godišnje u natječaju sudjeluje oko 300 škola i nekoliko tisuća učenika; u natječaj su se pojedinih godina uključivale i škole iz zemalja regije kao i hrvatske škole iz Njemačke – dobar glas daleko ide.

Dobar dio prepoznatljivosti našeg rada je i u publikacijama koje razvijamo i izdajemo – godišnje između 5 i 10 publikacija namijenjenih izravnom radu s učenicima; iste su izuzetno korištene, one koje objavljujemo na našim web stranicama preuzete su i po nekoliko tisuća puta.

Naši zaposlenici redovno su bili birani u najviša i najznačajnija tijela vezana za razvoj obrazovnih politika i civilno društvo kao što su npr. Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje, Posebno stručno povjerenstvo za provedbu Strategije obrazovanja,

znanosti i tehnologije, Savjet za razvoj civilnog društva te mnoge radne skupine.

U zagovaračkom dijelu jedni smo od onih koji su zaslužni za pozicioniranje važnosti obrazovanja, nastavka cjelovite kurikularne reforme kao i reforme obrazovanja u cjelini kako u javnom prostoru, tako i među građanima što je najvidljivije bilo 2016. i 2017. godini kada smo kao dio GOOD inicijative organizirali dva najveća prosvjeda u suvremenoj hrvatskoj povijesti koji su imali jasnu poruku važnosti ulaganja u obrazovanje te pozicioniranja stručnosti ispred partikularnih svakodnevnih političkih interesa.

Na lokalnoj i regionalnoj razini surađivali smo s brojnim tijelima lokalne i regionalne samouprave pa smo i u sklopu GOOD inicijative jedni od onih koji su potaknuli Grad Rijeku na uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u riječke škole te smo bili zaduženi za edukaciju učitelja u području tema koje pokriva Građanski odgoj i obrazovanje; naša zalaganja se nisu tu zaustavila već smo potaknuli i druge gradove da se priključe ovoj inicijativi pa će tako u 2018. godini Grad Sisak, Istarska županija i Primorsko-goranska županija također uvesti izvannastavnu aktivnost građanskog odgoja i obrazovanja.

Na europskoj i međunarodnoj razini naši su projekti prepoznati kao kvalitetni i često isticanici kao primjeri dobre prakse koji se repliciraju i u drugim zemljama.

Kao organizacija članica nekoliko međunarodnih organizacija uvijek smo isticani kao primjer organizacije koja je profesionalna, stručna i s kojom se preporuča suradnja; u nekoliko međunarodnih organizacija bili smo izabrani i u upravljačke strukture: EFFE, NEPC, RWCT IC.

No, najvažnije za našu prepoznatljivost je glas samih učitelja koji uvijek ističu kako smo jedni od rijetkih koji se zalažu za bolji materijalni i društveni položaj učitelja što pokazujemo i kroz organizaciju i dodjeljivanje Priznanja školama i učiteljima „Stjepan Cipek“ koji promiču vrijednosti modernog i demokratskog obrazovnog sustava.

U segmentu održivosti već 25 godina dokazujemo i pokazujemo održivost naših programa; prosječno 14% naših godišnjih prihoda dolazi od vlastite djelatnosti gdje proaktivnim pristupom nudimo projekte i programe školama, usluge edukacije te naša izdanja (publikacije).

Jedan od zanimljivih pokazatelja što upućuje na našu samoodrživost i želju za kontinuiranim povećanjem naših programa jest i činjenica kako nam se u 2017. godini preko 80 škola javilo

za suradnju pri prijavi projekata iz Europskog socijalnog fonda pod nazivom „Unaprjeđenje pismenosti“ želeći upravo u svoje projekte uvrstiti neke od naših edukacija.

Našu održivost pokazuje i veliki broj prijavljenih projekata iz različitih izvora: ukupno smo u zadnjih 7 godina prijavili 257 projekata, a financirano iz europskih fondova od 2009. do danas proveli smo 30 projekata kao partneri ili nositelji; od ukupnog broja prijavljenih projekata odobreno nam je 47% što govori o kvaliteti naših prijava.

Sve finansijske revizije koje smo u posljednjih desetak godina imali pokazale su izrazito kvalitetno vođenje financija na našim projektima i nikada nismo imali niti jedan prigovor s bilo koje razine revizije, dapače uvijek smo pohvaljeni za adekvatno vođenje financija i urednost dokumentacije; identična je situacija i kada su u pitanju programske revizije.

U duhu prethodnih godina, i 2017. godina bila je uspješna godina u smislu velikog broja aktivnosti, ponovno jake zagovaračke djelatnosti, posebno suradnjom s GOOD inicijativom, te smo tako drugu godinu za redom bili jedni od organizatora prosvjeda za provedbu obrazovne reforme gdje se ponovno okupilo 25 000 prosvjednika u Zagrebu tražeći kvalitetnije obrazovanje i smjenu onih koji su nekvalitetno i netransparentno radili svoj posao. Ove godine smo također u suradnji s GOOD inicijativom promovirali uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u lokalnim samoupravama te smo nastavili suradnju s Gradom Rijekom, a uključili su se i drugi gradovi i županije što smatramo izvanrednim zagovaračkim postignućem. Ova godina bila je i godina kada smo započeli s dosad najvećim međunarodnim projektom – „Pokreni promjenu“ – za koji smo dobili potporu iz europskih fondova namijenjenih prevenciji radikalizacije mladih. Provedbu ovog projekta smatramo velikim izazovom i uspjehom. U svim našim projektima (a ove godine ih je bilo 26) sudjelovao je veliki broj učitelja – njih preko 1000, a proširili smo suradnju i s nizom novih škola koje su nas prepoznale kao relevantnog partnera te uključivale u svoje projekte.

Sve naše uspjehe predstavljamo vam u ovogodišnjem izvještaju i nadamo se kako ćete uživati u čitanju!

Eli Pijaca Plavšić
izvršna direktorica

POSTIGNUĆA U 2017. GODINI

Započeli smo provedbu dosad najvećeg međunarodnog projekta pod vodstvom Forum-a: „Start the change”.

Na godišnji natječaj „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ prijavilo se **669 učeničkih radova** iz 20 županija i inozemstva, a sudjelovalo je **1774 učenika i 257 mentora**.

Održali smo **47 seminarskih grupa** u svim dijelovima Hrvatske s prosječnom ocjenom svih održanih od **4,88** na skali od 1 do 5.

Izdali smo **940 potvrda** o stručnom usavršavanju.

U svim projektnim i programskim aktivnostima imali smo ukupno **3560 izravnih i 1743 neizravnih korisnika**.

U naše projekte ukupno je bilo uključeno **2046 djece i mladih**.

Pilotirali smo **četiri nova programa stručnog usavršavanja**: Sretno dijete, Razvoj medijske pismenosti kod učenika, Da sam ja netko i Razvoj i pisanje projektnih prijedloga.

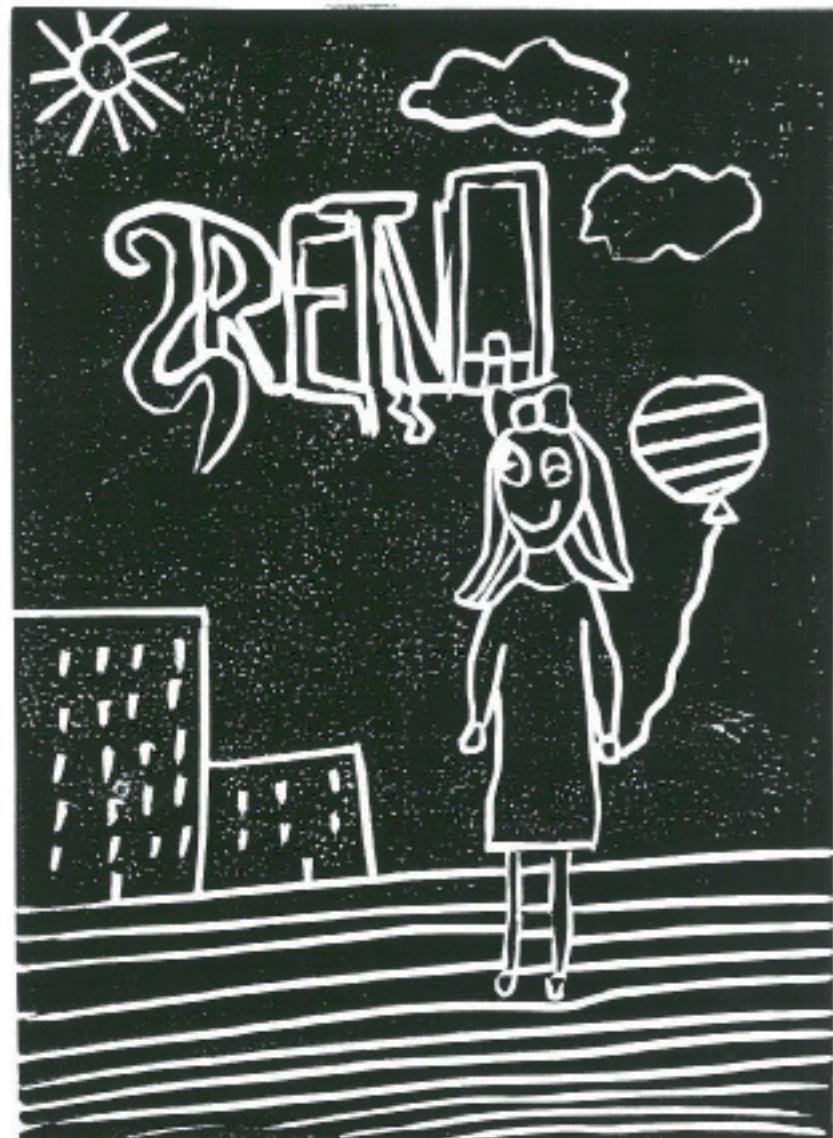
Proveli smo **26 projekata**.

Prijavili smo ukupno **24 projekta** od čega je **14 projekata odobreno**.

Bili smo jedni od koordinatora prosvjedne akcije

1. lipnja pod nazivom „Čekajući tramvaj zvan obrazovna reforma”.

U sklopu GOOD inicijative nastavili smo suradnju s Gradom Rijekom na uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u riječke osnovne škole te su se tijekom godine uključili i drugi gradovi i županije s kojima smo također započeli suradnju.

Logo "Sretno dijete", OŠ Rovišće, Petra Jazvec, 8.c, mentor: Mirko Leko

UNAPRJEĐENJE PODUČAVANJA

voditeljica programa „Unaprjeđenje poučavanja“: Eli Pijaca Plavšić • asistentice: Divna Rogić (porodiljni), Vanja Kožić

Program u brojkama: 5 seminara, 1 projekt, 106 korisnika

Cilj programa okupljenih pod nazivom „Unaprjeđenje poučavanja“ jest osvremenjivanje i obogaćivanje nastavnog procesa s naglaskom na jačanju pismenosti i kritičkog mišljenja te razvoja i izrade kurikuluma temeljenih na potrebama učenika i konteksta šire lokalne zajednice. Ovi programi stručnog usavršavanja daju učiteljima skup tehnika, metoda i alata kojima nastavu čine aktivnjom, a učenike i studente angažiranjima. Ukupno je u 2017. godini kroz programe stručnog usavršavanja u sklopu ovog programa prošlo ukupno 106 učitelja na svim obrazovnim razinama.

ČITANJE I PISANJE ZA KRITIČKO MIŠLJENJE

Tijekom 2017. godine s radom su započele četiri seminarske grupe, od čega su tri grupe i završile s radom, a sudionicima je uručena potvrda o stručnom usavršavanju. Jedna seminarska grupa je krajem 2017. započela s formiranjem, a od početka 2018. je krenula s radom. Sveukupno je sudjelovalo 86 osoba. Prosječna ocjena održanih seminara je 4,82. U anonimnim evaluacijama pitali smo sudionike što se mijenja u njihovom poučavanju kao posljedica ovog seminara:

Proširilo mi je vidike, upoznala sam brojne nove tehnike podučavanja, vrlo koristan seminar za moj daljnji razvoj kao učitelja. • Primjena novih metoda učinila je nastavu zanimljivijom. • Postala sam otvorenija za razmišljanja učenika,

počela sam na neki način razmišljati kao oni, što bi im se svidjelo, a što ne i slično. • Učenicima su se jako svidjele tehnike; ne pričaju toliko na satu, stalno su zaokupirani i uključuju se u rad, aktivni su i žele pokazati što znaju. • Primjetila sam kod učenika kako su potaknuti kritički razmišljati, sve su hrabriji u izražavanju svojih stavova i mišljenja te sam primjetila da češće odlaze u knjižnicu posuditi knjige.

AKTIVNO UČENJE I KRITIČKO MIŠLJENJE U VISOKOŠKOLSKOJ NASTAVI

Tijekom 2017. godine održana je jedna seminarska grupa u sklopu programa Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi. Nova seminarska grupa je krajem 2017. započela s formiranjem, a početkom 2018. je krenula s radom. Sveukupno je sudjelovalo 20 osoba. Prosječna ocjena održanih seminara je 4,52, a neki od komentara sudionika u anonimnim evaluacijama bili su:

Hvala vam! Seminari su odlično zamišljeni i užitak mi je bio sudjelovati! • Zahvalna još jednom na svemu! Sve pohvale za ovakve radionice, nadam se da će imati još prilika za učiti od Vas. • Hvala na vrijednim spoznajama i savjetima.

RWCT 1_slika.JPG

RWCT 2_slika.JPG

DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA

voditelj programa "Demokratizacija škola": Mario Bajkuša • voditeljica programa "Volontiranje i aktivno građanstvo": Višnja Pavlović • asistent na programu "Demokratizacija škola": Filip Gospodnetić • koordinator međunarodnih programa i programa za mlade: Domagoj Morić (do 1.12.2017.)

Program u 2017. godini: (naknadno)

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Projekt „Pokreni promjenu: prihvatanje razlika kroz interkulturno obrazovanje i volontiranje“ uz finansijsku podršku Izvršne agencije Europske unije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA) (prosinac 2016. – prosinac 2018.)

Projekt predstavlja međunarodno proširenje projekta „Pokreni promjenu!“ koji je Forum proveo u Hrvatskoj od 2013. do 2015. godine s ciljem prevencije radikalizacije u društvu te promocije demokratskih vrijednosti, ljudskih prava, interkulturnog razumijevanja i aktivnog građanstva među mladima u četirima europskim zemljama: Hrvatskoj, Sloveniji, Velikoj Britaniji i Italiji.

Projekt se provodi u partnerstvu s organizacijama „Think Global“ iz Velike Britanije, Centrom mladih Dravinjske doline iz Slovenije i Centrom za kreativni razvoj „Danilo Dolci“ iz Italije. Suradnik na projektu je organizacija „Network of Education Policy Centers“.

U prvoj godini projekta provedeno je niz aktivnosti s djecom, mladima, učiteljima i ostalim stručnjacima u radu s djecom i mladima. Tri partnerske organizacije provele su kvalitativno istraživanje putem fokus grupa s djecom i

mladima gdje su istražili njihovu perspektivu u vezi problema s kojima se suočavaju, ali i temama poput isključivanja, diskriminacije i radikalizacije. S djecom i mladima razgovaralo se i o njihovim idejama za doprinos rješavanju tih problema. Završna izvješća partnera su zajedno s prethodnim istraživanjima „Da sam ja netko“ provedenim od strane Forum-a u Hrvatskoj analizirani te je izrađen komparativni izvještaj „Pokreni promjenu – perspektiva mlađih o interesima, potrebama i rješenjima suvremenih izazova“.

Rezultati istraživanja su bili korisni i za razvoj i pisanje dviju publikacija koje su izdane na četirima jezicima: hrvatskom, engleskom, slovenskom i talijanskom.

Publikacije objavljene u sklopu projekta

„Pokreni promjenu! – mladi u svijetu različitosti: vodič za škole“ je priručnik koji ima za cilj osnažiti učitelje, mlade ljudi i njihove roditelje u

Polaznice i polaznici seminara u sklopu projekta "Start the change"

razumijevanju i prepoznavanju složenosti i izazova suvremenoga društva te ojačati njihove osobne, društvene i građanske kompetencije.

Zbirka radionica „Pokreni promjenu – 40 ideja za rad s djecom i mladima u području različitosti“ je korisna za učitelje koji žele izravno raditi s učenicima u trima područjima: osobni i društveni razvoj, građanski odgoj i volontiranje.

U lipnju 2017. Forumov tim stručnjaka je proveo trening za trenere „Pokreni promjenu“ u kojem je sudjelovalo 12 stručnjaka iz partnerskih organizacija. Trening za trenere temeljen je na rezultatima spomenutog istraživanja, a s ciljem osnaživanja partnerskih organizacija za osposobljavanje učitelja da uspješnije rade s učenicima na temama poštovanja različitosti, tolerancije, nediskriminacije, interkulturalnosti i medijske pismenosti. Tijekom treninga, svaka partnerska organizacija je predstavila i vlastite načine rada s učiteljima i mladima i na taj način proširila svoja iskustva i prakse među trenerima iz drugih europskih zemalja.

U listopadu i studenom 2017. sve četiri partnerske organizacije su u svojim zemljama provele seminare stručnog usavršavanja za učitelje i druge stručnjake u radu s mladima iz 40 škola i nekoliko

organizacija civilnog društva. Na petodnevnom seminaru polaznici su osnaženi u području rada s djecom i mladima s posebnim naglaskom na temu različitosti pa je seminar obuhvaćao teme poput identiteta, kreativnosti u školi, socioemocionalnih kompetencija mlađih i razvoja njihovog potencijala. Posebna pozornost je dana sukobu, njegovoj transformaciji, stereotipima i predrasudama, kao i metodologiji poučavanja kontroverznih tema, različitih tema iz područja ljudskih prava i demokracije, populizma, kao i odnosa između medija i stereotipa. Forum je u listopadu 2017. proveo seminar za 30 učitelja iz 15 osnovnih i srednjih škola iz cijele Hrvatske. Izveštaji iz evaluacija ukazuju na to da su sudionici iznimno visoko ocijenili kvalitetu, korisnost i sadržaj edukacije. Seminar je ocijenjen visokom ocjenom od 4,9 na skali od 1 do 5.

Neki od citata iz anonimnih evaluacija:

*Dobila sam motivaciju kako će moći raditi kontroverzne teme na nastavi! Osjećam se osnaženo i sigurna sam da će odsada provoditi i sadržaje koje se dosad nisam usuđivala. •
Dinamično tematsko raznovrsje pružilo je uvid u rješavanje sukoba temeljenih na predrasudama i stereotipima te metodologiju poučavanja kontroverznih tema. Ova je komponenta važna u*

školskom iskustvenom svijetu gdje učitelj postaje smjerokazom u kreaciji maštovitosti, slobodi mišljenja, govora i djelovanja. Upućena je misao o važnosti tematskoga ozračja koje prouzročuje strah, nevjericu, nelagodu i neupućenost te neznanje. • Jedan od najbolje organiziranih seminara na kojima sam bila: planski i sadržajno, kvalitetom i pristupom. Komunikacija umješna, lokacija odlična, smještaj na razini, a odnosi u grupi i interakcija poticajni i kohezivni!

U drugoj godini projekta partnerske organizacije će podržati učitelje i mlade u kreiranju i provedbi projekata s djecom i mladima u promociji vrijednosti demokracije, ljudskih prava i prihvaćanja različitosti. Provodit će se i Forumov kreativni natječaj "Oboji svijet" u svima četirima partnerskim zemljama putem kojeg će mlati kreativno izraziti svoje ideje o toleranciji i vrijednosti prihvaćanja različitosti. Na kraju projekta objavit će se i online „knjižnica“ s korisnim materijalima na četirima jezicima koji se mogu primijeniti u radu s mladima.

Projekt ima i svoju mrežnu stranicu na <https://startthechange.net/>.

Priprema odgojno-obrazovnih djelatnika Grada Rijeke za provedbu Građanskog odgoja i obrazovanja

Forum za slobodu odgoja je i drugu godinu za redom sudjelovao u pripremi odgojno-obrazovnih djelatnika Grada Rijeke za provedbu građanskog odgoja i obrazovanja kao izvannastavne aktivnosti u školama kojima je Grad Rijeka osnivač.

S 21 odgojno-obrazovnim djelatnikom Forum je radio kroz tri seminara: Razvoj školskog volontiranja, Obrazovanje protiv korupcije i Edukacija o Europskoj uniji.

Osim Foruma za slobodu odgoja u pripremi su sa svojim edukacijama sudjelovali i Centar za mirovne studije i GONG.

Projekt „Škola ambasador Europskog parlamenta“

S obzirom na važnost Europske unije u svakodnevnom životu svih njezinih građana, Europski parlament odlučio je i u Hrvatskoj pokrenuti obrazovni program „**Škola ambasador Europskog parlamenta**“ (EPAS – European Parliament Ambassador School) te ga usmjeriti na podizanje razine osviještenosti među mladima o Europi kroz aktivno učenje o njoj. Program je po prvi put pokrenut 2011. godine u Nizozemskoj, a

od školske godine 2016./2017. provode ga uredi za informiranje Europskoga parlamenta u svim ostalim državama članicama Unije.

Forum se javio na natječaj koji je raspisao Ured za informiranje Europskog parlamenta u Republici Hrvatskoj te je odabran između ostalih ponuditelja kako bi pomogao u provedbi programa u Hrvatskoj. Tijekom proteklog razdoblja, Forum je lokalizirao i prilagodio materijal za učenike i učitelje – izrađene su nastavne pripreme naziva „Europski nastavni moduli“.

Osim toga, pomogli smo u provedbi seminara za učitelje na teme Europske unije, a pratili smo i evaluirali provedbu programa. Tako su provedeni dubinski intervjui s 14 škola sudionica programa kao i fokusne grupe s učenicima koji su sudjelovali u programu. Na temelju svih informacija, napravljene su pojedinačne evaluacije svake od škola koje su sudjelovale u EPAS programu, kao i generalna evaluacija uspješnosti cijelokupnog programa.

U narednom periodu Forum će nastaviti s provedbom ovog programa te pružati potporu Uredu za informiranje Europskog parlamenta u RH.

Seminar u sklopu EPAS programa

Projekt „Kompetencije za kulturu demokracije u akciji: demokratske kompetencije u digitalnom dobu“ uz finansijsku potporu Vijeća Europe i Europske unije.

Tijekom 2017. godine nastavili smo s provedbom projekta „Kompetencije za kulturu demokracije u akciji: demokratske kompetencije u digitalnom dobu“, čiji je nositelj organizacija Antikomplex iz Češke. Forum je bio partner na projektu zajedno s organizacijama iz drugih šest zemalja: Češke, Armenije, Bjelorusije, Bugarske, Rumunjske i Srbije. Projekt je financiralo Vijeće Europe i Europska unija.

Opći cilj projekta bio je implementirati niz indikatora iz Okvira kompetencija za kulturu demokracije (eng. Framework of Competence for Democratic Culture, CDC) koji se odnose na medije i društvene mreže.

U razdoblju do 30. rujna 2017. godine do kada je projekt trajao izradili smo nacionalno izvješće o tome kako su kompetencije za demokratsku kulturu uvedene u hrvatski obrazovni sustav.

Osim toga, organizirali smo dvije fokusne grupe u Zagrebu i Bjelovaru s nastavnicima i edukatorima u području obrazovanja odraslih kako bi se saznali njihovi stavovi vezani za kompetencije za demokratsku kulturu, ali i za korištenje medija i društvenih mreža od strane mladih.

Na temelju saznanja iz fokusnih grupa, organizirali smo novi seminar stručnog usavršavanja u kojem je bilo uključeno 50 učitelja i učiteljica iz cijele Hrvatske u dvije seminarske skupine. Seminar stručnog usavršavanja „Razvijanje medijske pismenosti kod učenika“ je dizajniran i implementiran po prvi puta kroz ovaj projekt tijekom lipnja 2017. godine.

Tijekom dva i pol dana seminara, sudionici su uvježbavali korištenje niza alata i metoda za razvijanje medijske pismenosti kod učenika. Obradivale su se aktualne teme vezane za ulogu medija u demokratskom društvu, stereotipe i predrasude u medijima, poticanje čitanja „između redaka“ te su učitelji upoznati s alatima koje mogu koristiti kako bi potaknuli interaktivnost unutar nastavnog sata korištenjem modernih tehnologija. Pokrivena je i tema kompetencija za kulturu demokracije kao važnog okvira za razvoj demokratskog građanstva.

Prosječna ocjena kojom je ocijenjen seminar u obje grupe iznosila je 4,87.

Neke od izjava sudionika seminara, koje govore o zadovoljstvu istim, su sljedeće:

Izrazito sam zadovoljna i sretna što sam sudjelovala u ovom seminaru i smatram da će mi znanja koja sam dobila na seminaru jako koristiti u osmišljavanju nastave u sljedećoj školskoj godini. • Sve mi je bilo korisno budući da predajem društvenu grupu predmeta. Sve ovdje za mene je primjenjivo, a već u idućoj školskoj godini i izvedeno. • Jedan od najboljih seminara dosad, a bila sam ih na dosta! • U svom radu ću moći primjenjivati sve sadržaje i/ili metode: poučavati o medijskoj pismenosti, obratiti pažnju učenicima

na medijski trokut, raspravljati s učenicima o predrasudama i stereotipima, koristiti digitalne alate. Dobila sam i odlične ideje za kampanju o medijskoj pismenosti.

U sklopu projekta izrađen je i pozicijski dokument koji uključuje sažetak nacionalnog konteksta te prijedloge i preporuke za nadležna tijela o uvođenju kompetencija demokratske kulture u obrazovni sustav.

Dio polaznica sa seminara o medijskoj pismenosti

Projekt „Podizanje profesionalnih kapaciteta učitelja za rad u multikulturalnom okruženju (NAOS)“ uz finansijsku potporu Europske unije

Forum za slobodu odgoja je imao partnersku ulogu na projektu NAOS, čiji je cilj bio pružanje pomoći učiteljima u razvijanju kompetencija za rad s učenicima migrantskog porijekla. Nositelj projekta je bila nizozemska organizacija RISBO iz Rotterdam-a, a uz Forum za slobodu odgoja partnerske organizacije su bile iz Estonije, Litve, Norveške, Nizozemske, Belgije, Portugala, Grčke i Cipra.

Tijekom 2017., posljednje godine projekta, održani su posljednji studijski posjeti, kao i završna konferencija projekta. Forum za slobodu odgoja je sudjelovao na studijskom posjetu u Rotterdamu u travnju 2017., čija je tema bila suradnja škole s roditeljima i lokalnom zajednicom. U studijskom posjetu je sudjelovala i partnerska organizacija *Public Policy Management Institute* iz Vilniusa, a voditelj projekta, organizacija RISBO iz Rotterdam-a je organizirala posjete dvjema školama. „De Hef“ je srednja strukovna škola smještena u južnom dijelu Rotterdam-a koja broji preko 40 različitih nacionalnosti. Druga posjećena škola je osnovna škola „Heldring“ koju pohađaju učenici s posebnim

odgojno-obrazovnim potrebama, a ujedno pripadnici različitih nacionalnih, etničkih i vjerskih manjina.

Završna konferencija projekta je održana na Sveučilištu „Erasmus“ u Rotterdamu u lipnju 2017. godine. Generalni zaključak konferencije je da se obrazovni sustavi u Europi zalažu za različitost u obrazovanju, ali da to često nije središnja tema te bi trebalo osnažiti učitelje da budu otvoreniji za rad u lokalnoj zajednici. Osim toga, učitelji često nemaju dovoljno resursa za redovita stručna usavršavanja, tako da sami ulaze u dodatno obrazovanje. S druge strane, neke su škole same uspostavile sustave suradnje sa sveučilištima, interne programe obrazovanja učitelja i strategije vršnjačkog učenja. Stoga se kao jedan od glavnih zaključaka konferencije nameće potreba za provođenjem kurikularne reforme za dobrobit učitelja i učenika.

Ovaj projekt je trajao od 2014. do 2017. godine i jedan je od brojnih pokušaja da se poboljšaju uvjeti rada učitelja. Iz njega su proizašle mnoge ideje za daljnje projekte i suradnje, a neke od njih se već provode diljem Europe.

Konferencija održana u Rotterdamu na kraju projekta

VOLONTIRANJE U RADU S DJECOM I MLADIMA

Cilj programa je poticanje volontiranja među djecom i mladima kako bi im se omogućilo iskustvo aktivnog građanstva te razvila svijest o važnosti preuzimanja aktivne uloge u društvu u kojem žive.

Volontiranje mladih ima važne i dugoročne učinke jer iskustvo volontiranja omogućava razvijanje svijesti o sebi i svojoj okolini, svojih potreba i

mogućnosti te se razvija i svijest o potrebama lokalne zajednice i društva koje ih okružuje. Kroz aktivno angažiranje u svojim zajednicama, mlađi aktivno doprinose kvaliteti života onih kojima je pomoći društva potrebna, stječu odgovornost prema zajednici u kojoj žive, uče promišljati o društvenim problemima i kako aktivno doprinositi njihovom rješavanju te usvajaju korisne komunikacijske i organizacijske vještine, kao i mogućnost da kroz iskustvo usvajaju najvažnije opće ljudske vrijednosti.

Projekt „Školski volonteri: osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa“ uz finansijsku potporu Europske unije iz Europskog socijalnog fonda i sufinanciranje Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske (lipanj 2017. – svibanj 2019.)

Dvogodišnji projekt „Školski volonteri“ usmjeren je na implementaciju koncepta školskog volontiranja koji podrazumijeva promoviranje i kvalitetno organiziranje volonterskih aktivnosti za učenike u lokalnim zajednicama uz podršku organizacija civilnoga društva. Jedna od vrijednosti projekta je povezivanje studenta i mlađih nezaposlenih stručnjaka u radu s djecom i mladima, organizacija civilnoga društva i škola kako bi osmislili održive i kvalitetne programe u školama i tako izgradili dugoročne volonterske programe i akcije u zajednicama koje organiziraju odgojno-obrazovni djelatnici i učenici. Uz navedeno, važnost projekta je i u promociji i vrednovanju volontiranja u lokalnim zajednicama te stručnoj i široj javnosti.

Projektne aktivnosti koje su započele u lipnju 2017. godine provode se u sedam županija koje su podijeljene u tri regije: regija Zagreb obuhvaća Grad Zagreb, Zagrebačku i Bjelovarsko-bilogorsku županiju, regija Osijek obuhvaća Vukovarsko-srijemsку, Osječko-baranjsku i Brodsko-posavsku županiju, a regija Split obuhvaća Splitsko-dalmatinsku županiju, grad Split i otok Brač.

U prvih šest mjeseci provedbe projekta odabrana je 21 škola na području triju regija, detektirane su njihove potrebe te su na temelju potreba i interesa odgojno-obrazovnih djelatnika i učenika izrađeni individualni programi volontiranja za svaku školu koji obuhvačaju dugoročne programe, volonterske akcije i kratke volonterske projekte. Definirani su i članovi školskih timova odgovorni za provedbu volonterskih programa. Uz to, odabrana su i 24 mlađa volontera – studenti i nezaposleni stručnjaci – koji su izrazili želju za volontiranjem unutar odgojno-obrazovnih ustanova u razdoblju od godine dana. Školski timovi i volonteri su

zajedno prošli trodnevne edukacije u Mariji Bistrici (regija Zagreb), Makarskoj (regija Split) i Belom Manastiru (regija Osijek) na kojima su educirani i osnaženi u području školskog volontiranja, dobrobiti koje volontiranje može imati za učenike, škole, ali i sve ostale dionike kao i upoznati s koracima u uspostavljanju volonterskih aktivnosti koje odgovaraju zadanim odgojno-obrazovnim ciljevima. Na edukaciji su mlađi volonteri odabrali u kojim školama žele volontirati s obzirom na predstavljene kreirane volonterske programe.

Evaluacije su pokazale kako je ovakav vid edukacija itekako potreban te je prosječna ocjena svih edukacija 4,93 (na skali od 1 do 5).

Neki od komentara sudionika:

Izrazito otvorena, jasna komunikacija i jako podržavajuća atmosfera, ozračje u kojem se moglo izrazgovarati sve dileme vezane uz provedbu volontiranja u školi. • Najjače strane seminara su: odličan pristup voditelja, odličan prijenos znanja i prezentacija nakon koje možeš donijeti zaključak i primjeniti naučeno. • Prijenos znanja i vještina, podrška, konkretni ishodi seminara. • Najbolji seminar koji sam do sada slušala. • Dosta sadržaja me motiviralo i dalo mi nove ideje. • Nove ideje koje sam dobila od voditelja, ali i ostalih sudionika. Kako strukturirati volonterske aktivnosti koje već vodim u svojoj školi i kako kvalitetno organizirati i promovirati nove aktivnosti. • Zahvaljujem na velikom trudu i organizaciji seminara, vaš entuzijazam upravo je zarazan te čemo i mi sigurno nastaviti barem približno istim žarom.

U 2018. godini škole će u suradnji s volonterima i lokalnim udrugama provoditi svoje volonterske programe i volonterske akcije unutar škola, ali i samih lokalnih zajednica.

Projekt se provodi u partnerstvu s Volonterskim centrom Osijek, Udrugom MoSt iz Splita koji su koordinatori projektnih aktivnosti u regijama Osijek i Split te u partnerstvu s II. osnovnom školom Vrbovec.

Edukacije u sklopu projekta "Školski volonteri"

Projekt „Moj okoliš, moja budućnost“ uz finansijsku potporu Europske unije putem Europskog socijalnog fonda (kolovoz 2017. – srpanj 2019.).

Projekt provodi Društvo za oblikovanje održivog razvoja u partnerstvu s Forumom za slobodu odgoja i Osnovnom školom Stjepana Radića, Brestovec Orehovički.

Ciljevi projekta su izgraditi kapacitete zaposlenika OCD-a i javnih ustanova za menadžment volontera, izraditi, provesti i diseminirati program školskog volontiranja za okoliš, klimu i održivi razvoj za osnovne škole te povećati broj djece i mladih koji volontiraju.

Tijekom 2017. godine postavljen je administrativno-organizacijski okvir provedbe projekta te je započeto sa samom provedbom projekta.

Prva aktivnost bila je organizacija trodnevnog seminara „Volontiranje u radu s djecom i mladima i menadžment volontera“ organiziran za zaposlenike udruga, škola i drugih javnih ustanova koji rade s mladima s područja Krapinsko-zagorske županije.

Seminar je održan od 2. do 4. listopada 2017. u Hotelu Terme Jezerčica. Voditeljice seminara su bile Višnja Pavlović i Marina Brkić iz Forum za slobodu odgoja. Sudjelovalo je 27 polaznika, točnije učitelji/ce i stručni/e suradnici/e 15 osnovnih i srednjih škola, zaposlenici/e šest organizacija civilnog društva te volonterka jedne organizacije civilnoga društva.

Na seminaru su obrađivane sljedeće teme: dobrobiti i izazovi volontiranja djece i mladih, zakonski okvir volonterstva u Republici Hrvatskoj, odnos kreativnosti i volontiranja, kako planirati i organizirati volonterski program i volontersku akciju, motivacija volontera kao izazovi organiziranja, što se podrazumijeva pod kvalitetnim upravljanjem volonterima te kako osigurati da lokalna zajednica čuje za volonterske programe, projekte i akcije.

Polaznice i polaznici seminara o školskom volontiranju u sklopu projekta "Moj okoliš, moja budućnost"

Na temelju prikupljenih 26 anonimnih evaluacijskih listova seminar je ocijenjen općom ocjenom 4,89. Na pitanje o tome bi li polaznici preporučili ovaj seminar svih 26 je pozitivno odgovorilo.

Provđba projekta nastaviti će se i tijekom 2018. godine kada će se najveći naglasak staviti na organizaciju i provedbu volonterskih programa i akcija kao i prikupljanje dobrih praksi.

Projekt „Da sam ja netko: osnaživanje učenika strukovnih škola za aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici“ uz finansijsku podršku Ministarstva demografije, obitelji, mlađih i socijalne politike (studeni 2016. – studeni 2017.)

„Da sam ja netko“ je jednogodišnji projekt koji je proveden s četirima strukovnim školama s ciljem osnaživanja učenika za preuzimanje i prakticiranje uloga aktivnih građana kroz volonterske projekte. Projekt je započeo provedbom akcijskog istraživanja kroz fokusne grupe s učenicima partnerskih škola: Škola za cestovni promet Zagreb, Ekonomski škola Velika Gorica, Graditeljska škola Čakovec i Komercijalna

i trgovačka škola Bjelovar. Istraživanje „Da sam ja netko: stavovi učenika/ca srednjih strukovnih škola o volontiranju i aktivnom građanstvu“ je objavljeno kao e-publikacija te nudi uvide u razmišljanja učenika o njihovim interesima, problemima s kojim se suočavaju te ideje za volonterske projekte. Imajući u vidu njihova razmišljanja, Forumov tim stručnjaka razvio je trodnevnu edukaciju za učenike s ciljem njihovog osnaživanja u temama osobnog rasta i razvoja, aktivnog građanstva i volontiranja. Edukacija je provedena kroz četiri grupe s ukupno 84 učenika. Sadržaj, teme i metode seminara su ocijenjeni visokim ocjenama od 5,0 u dvije grupe i 4,9 u druge dvije grupe kroz anonimnu evaluaciju. Učenici su nakon edukacija proveli 15 volonterskih projekata u svojim školama i lokalnim zajednicama koje su i predstavili na okruglom stolu „Mladi mlađima“ održanom 31. listopada 2017. sa 72 učenika i sedam učitelja.

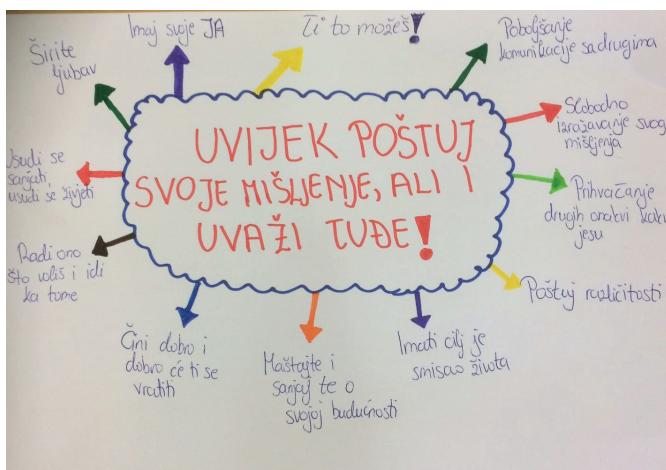
Neke od izjava učenika nakon edukacije (iz anonimnih evaluacija):

Nisam znala što očekivati i mogu reći da je ovo bilo nevjerojatno! Bilo je jako, jako zabavno i definitivno bih ponovila, zahvaljujući ovom krećem na volontiranje! • Zanimljivo mi je to

što smo radili s puno različitih tema i saznala sam puno novih stvari o kojima prije nisam razmišljala. Aktivno građanstvo i kako mi možemo biti dio tog. Volontiranje, inicijativa, komunikacija.

Stručni suradnici uključeni u projekt su izjavili:

Vrijednost za učenike je ta što im je omogućena edukacija i stjecanje novih znanja o volontiranju i na taj način povećana motivacija učenika za volontiranje. Među volonterima stvaraju se nova i kvalitetna prijateljstva. U školi se osjeća pozitivno ozračje provođenjem aktivnosti koje doprinose kvaliteti života onih kojima su namijenjene. Projekti koji se provode pomažu da se škole povežu sa drugim institucijama u lokalnoj zajednici i također pripomažu u stvaranju pozitivne slike o samoj školi. • Učenici su dobili

Radionice za učenike u sklopu projekta "Da sam ja netko!"

mogućnost ispunjavanja svojih potreba uz osjećaje sigurnosti, poštovanja i samopotvrđivanja na dobrobit drugih. Škola je potaknula učenike koji žele, mogu i hoće sudjelovati u školskim ali i izvanškolskim aktivnostima na dobrobit zajednice. Učenici su zadovoljniji jer smatraju da Škola uistinu uvažava njihovo mišljenje. Suradnja s pojedinim nastavnicima je uspješno ostvarena te je vidljiva kroz uspjeh učenika u svome radu te po ocjenama.

Projekt „Škola poduzetnosti“ uz finansijsku potporu Odjela za mlade Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba.

Tijekom 2017. godine nastavili smo s provedbom programa „Škola poduzetnosti“ s ciljem osnaživanja mlađih nezaposlenih ljudi u područjima vezanima za poduzetnost, komunikaciju, pisanja životopisa i molbe te pretvaranja svoje ideje u djelo. Ovogodišnju „Školu poduzetnosti“ smo proveli uz potporu Grada Zagreba, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport, Odjela za mlade.

Održana je četverodnevna edukacija za desetero mlađih, nezaposlenih osoba koje su stekle znanja i vještine iz područja samozapošljavanja, tržišta rada, pokretanja vlastitoga posla, samozapošljavanja te aktivizma kroz niz interaktivnih predavanja. Trening je ocijenjen prosječnom ocjenom 4,7 na skali od 1 do 5.

Zadovoljstvo sudionika može se vidjeti i iz komentara poput:

Najkorisnije mi je što sam ponovila i učvrstila neka do sada stečena znanja te dobila uvid u projekt. • Sve pohvale za inicijativu i izvedbu! • Naučio sam puno toga. Najviše o komunikaciji. Naučio sam biti otvoren prema ljudima i aktivnije slušati. • Prije svega najkorisnije je upoznavanje novih ljudi i super ekipe FSO-a. Nakon toga sva nova znanja koja sam usvojila, ali i ponavljanje i praktična primjena znanja koja sam već imala. Ovako detaljna razrada projektnih ideja se na rijetko kojoj besplatnoj edukaciji viđa. • Dosta korisnih informacija!

Završetkom ovogodišnjeg programa, educirali smo šestu generaciju u sklopu programa te su program završile 92 osobe. Potrebno je napomenuti da je program Škole poduzetnosti odabran kao jedan od 12 primjera dobre prakse na europskoj razini od strane Europske komisije što govori o kvaliteti i važnosti ovog programa za mlade.

Više informacija se može pronaći u istraživanju „[Taking the future into their own hands](#)“ dostupnemu na stranicama Europske komisije.

Šesta generacija Škole poduzetnosti

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

Projekt „Projekt o EU projektima II: potpora školama u prijavi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije“ uz finansijsku podršku Ureda za programe i projekte Europske unije Grada Zagreba.

„Projekt o EU projektima II: potpora školama u prijavi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije“ projekt je s ciljem osnaživanja odgojno-obrazovnih djelatnika u području pisanja i provedbe projekata kao i poticanja škola na korištenje fondova u svrhu razvoja i unaprjeđenja obrazovanja.

Tijekom provedbe projekta, financiranog uz podršku Ureda za programe i projekte Europske unije Grada Zagreba, uspjeli smo revidirati kurikulum seminara "Uvod u projektno planiranje" na temelju povratnih informacija sudionika prethodnih godina pohađanja programa. Nadalje, izradili smo novi program stručnog usavršavanja "Razvoj i pisanje projektnih prijedloga" za škole koji pokriva teme pisanja projekata, izgleda poziva i prijavnih obrazaca.

U sklopu projekta provedena su i dva dvodnevna treninga za ravnatelje, učitelje i stručne suradnike na teme pisanja i provedbe projekata financiranih iz fondova EU-a. Na sudjelovanje u seminarima se prijavilo sveukupno 105 sudionika što pokazuje važnost ove teme za škole danas.

Reakcije 25 odabralih sudionika bile su izrazito pozitivne, o čemu svjedoči i prosječna ocjena obaju treninga – 4,92 na skali od 1 do 5.

Neki od komentara sudionika bili su:

Najviše mi se sviđa otvorenost dijeljenja informacija, spremnost da se odgovori na svako pitanje, spremnost da se dijele izvori, materijali i informacije. Puno primjera, jasno i korisno objašnjavanje! • Seminar ocjenjujem kvalitetnijim od edukacije u trajanju od 150 školskih sati završenoj u Pučkom otvorenom učilištu. Sve pohvale! • Opći dojam – vrlo kvalitetan, stručan i detaljan seminar kojeg bih svakako preporučila. Pohvale voditeljima na stručnosti i dobroj pripremljenosti i susretljivosti! • Korisno, zanimljivo, besplatno, stručni voditelji, bogatstvo primjera iz prakse i konkretnih savjeta!

Projekt „Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education (BRAVEdu)“ uz finansijsku podršku Europske unije putem Erasmus+ programa.

BRAVEdu (Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education) naziv je projekta financiranog kroz Erasmus+ program u kojem Forum sudjeluje kao partner nositelju projekta Mreži centara za obrazovne politike (NEPC). Ostali partneri su OŠ dr. Vinka Žganca iz Hrvatske, organizacija Praxis iz Estonije, *Foundation for education and cultural initiatives Step by Step* i OŠ Dane Krapčev iz Makedonije te *Educational Research Institute (ERI)* i OŠ Tišina iz Slovenije.

Glavni cilj projekta je istražiti i analizirati politike i prakse koje su Estoniji omogućile da značajno smanji utjecaj niskog socio-ekonomskog statusa (SES) učenika na njihovo akademsko postignuće. Isto tako cilj je osmisliti inovativne politike i prakse za škole kroz participativni pristup učitelja, organizacija civilnog društva i drugih važnih dionika u obrazovanju. 26. i 27. listopada 2017. godine održan je pripremni sastanak partnera na kojem se raspravljalo o sadržajnim i finansijskim aspektima projekta te posebno o metodologiji ispitivanja različitih aktera u studijskom posjetu Estoniji (škole: učitelji i administrativno vodstvo, fakulteti, ministarstva te lokalni odjeli za obrazovanje) za koju je zadužen ERI iz Slovenije. Na studijski posjet koji je planiran za ožujak 2018. ispred Foruma će ići Mario Bajkuša i Marina Brkić.

RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH VJEŠTINA

voditeljica programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“: Ana Munivrana • voditeljica programa „Medijacija“: Marina Brkić • koordinatorica školskih preventivnih programa: Jelena Perak

Program u 2017. godini: 1 konferencija, 1 okrugli stol, 1 priredba „Oboji svijet“ za 120 sudionika (1170 učenica/ka s 257 mentora sudjelovalo u natječaju), 15 seminara medijacije (8 Osnovni seminar medijacije za 162 sudionika, 4 Napredni seminar medijacije za 56 sudionika, 1 Vršnjačka medijacija za 37 sudionika, 1 Timska medijacija za 7 sudionika, 1 mentorski susret medijatora za 10 sudionika), 3 seminara „Sretno dijete“ za 90 sudionika, 5 akademija vršnjačke medijacije za 121 učenika/cu, 5 projekata, 2.541 direktnih korisnika (djeca, mлади, odgojno-obrazovni djelatnici te stručnjaci u radu s djecom i mladima) i 2.948 indirektnih korisnika

Novost u 2017. godini je dodatno razvijen edukacijski program za učenike osnovnih i srednjih škola – **Akademija vršnjačke medijacije**. Kroz ukupno osam grupa, u osam različitih škola 121 učenica i učenik je direktno od Forumovih trenerica i dodatno školskih koordinatorica, učilo kako postati vršnjački medijator.

Također je razvijen i pilotiran kroz tri edukacijske grupe za učitelje i stručne suradnike trodnevni seminar **Sretno dijete** s ciljem usvajanje kompetencija potrebnih za kreiranje obrazovnog okruženja i procesa poučavanja usmjerenih dobrobiti dieteta i negovu socio-emocionalnom

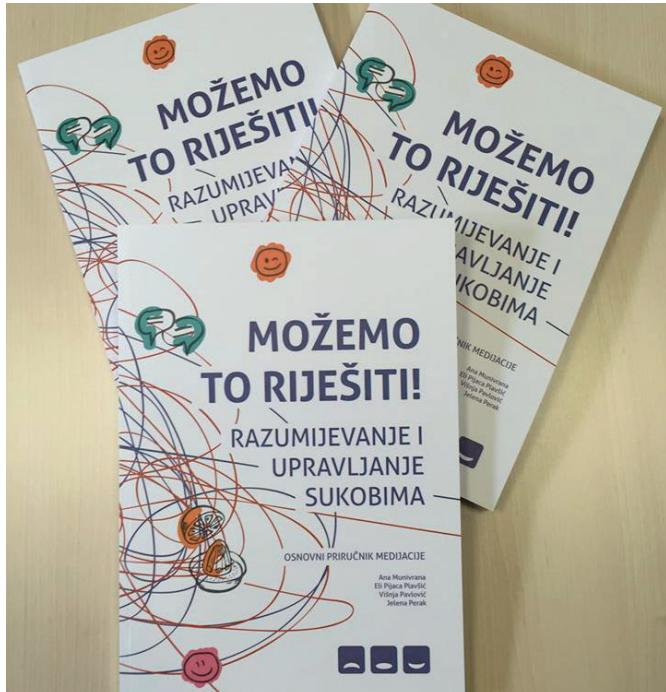
Djelatnice ustanova socijalne skrbi na seminaru medijacije

sukobe usmjeravati i rješavati kako bi se povećala produktivnost tima i cijele organizacije. Sudionici su seminar održan u listopadu ocijenili visokim 4,85, uz komentare:

„Odličan seminar, jako ugodna atmosfera, ugodne i stručne voditeljice.“

Također je održan jedan **mentorski susret medijatora** na kojem su već potvrđeni medijatori raspravljali o vlastitim iskustvima primjene medijacije te dodatno uvježbavali stečene vještine. Izdvajamo i seminar **Vršnjačka medijacija** održan u prosincu koji je ove godine okupio 37 učitelja zainteresiranih za implementaciju vršnjačke medijacije u svojim školama. Na seminaru se vršnjačka medijacija promatra u kontekstu preventivnih programa, ali i kao jedan od načina učenja socio-emocionalnih vještina djece i mlađih te se razmatraju mogućnosti i izazovi implementacije programa kao izvannastavne aktivnosti u školama. Gostujuća predavačica **prof. dr. sc. Valentina Kranželić** s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu je kroz svoje predavanje „Medijacija u kontekstu školskih preventivnih programa“ naglasila važnost rada s učenicima na teme osobnog i socijalnog razvoja kao i važnost pristupa školi kao ustanovi u kojoj se njeguju podržavajući odnosi s vršnjacima i odraslima te se omogućuje učenicima razvoj punih kognitivnih i emocionalnih potencijala i kapaciteta. Primjere iz prakse predstavile su Snježana Prusec Kovačić (OŠ Vugrovec, Kašina), dr. sc. Alojzija Tvoić Kučko (II. OŠ Vrbovec) te Snježana Duić

(OŠ dr. Vinka Žganca). Ivana Oškera i Jasmina Bunčić (OŠ Rovišće) te Gabrijela Tomljanović i Ivana Vlaisavljević (Tehnička škola Virovitica) su prezentirale početak implementacije i izazove s kojima su se susrele u razvoju vršnjačke medijacije u svojim školama. Sudionici su imali prilike saznati koje su sve upravljačke vještine potrebne za pokretanje vršnjačke medijacije u predavanju Višnje Pavlović, voditeljice Forumovog programa „Volontiranje i aktivno građanstvo“. Nakon predavanja, sudionici su kroz radionicu istraživali mogućnosti implementacije vršnjačke medijacije. Seminar je ocijenjen ukupnom ocjenom 4,54.

Priručnik "Možemo to riješiti!"

Seminari „Sretno dijete“

U 2017. je pilotiran seminar „**Sretno dijete**“ s ciljem pružanja dodatnog nadahnuća i doprinosa umijeću rada s djecom i mladima odgojno-obrazovnim djelatnicima, kako bi lakše i uspješnije kreirali obrazovno okruženje i proces poučavanja usmjeren na njihovu dobrobit i zdrav socio-emocionalni razvoj. Tri grupe održane su u Vrbovcu, Splitu i Našicama, a sudionici su seminar ocijenili vrlo visokim ocjenama i pozitivnim povratnim informacijama. Više informacija u dijelu **Školski preventivni programi i projekti**.

KONFERENCIJA I OKRUGLI STOL

III. godišnja konferencija školske medijacije

U Prvoj gimnaziji u Zagrebu je 16. veljače 2017. godine održana III. godišnja konferencija školske medijacije na kojoj je sudjelovalo 138 sudionika iz odgojno-obrazovnih ustanova (vrtići, osnovne i srednje škole), relevantnih institucija, tvrtki i udruga. Niz plenarnih izlaganja otvorila je **prof. dr. sc. Majda Rijavec** s predavanjem o pozitivnim odnosima, koliko oni utječu na kvalitetu našega života te na koji način sami možemo utjecati na sreću i nama važne odnose (obiteljske, prijateljske, poslovne). O važnosti odnosa i samom radu za odnose unutar odgojno-obrazovnih ustanova sudionicima je govorila **dr. sc. Belinda Hopkins**, gošća iz Velike Britanije koja je prva uvela primjenu restorativnih načela u postavkama škola u Velikoj Britaniji, a kako raditi na odnosima kroz transformativnu medijaciju prezentirala je **mag. Barbara Lapajne Predin**, obiteljska medijatorica iz Slovenije. Kako je medijacija implementirana unutar škola prezentirale su odgojno-obrazovne djelatnice iz 10 škola kroz izlaganja „Vaš projekt medijacije u jednoj minuti“. Kroz posljednje sudionici su jasno mogli vidjeti koliko je važno s učenicima raditi na temama nenasilne komunikacije, izgradnje odnosa, mirnog rješavanja sukoba, razvijanja empatije, koliko sami učenici rado sudjeluju u projektima te posljedično sudjeluju u stvaranju pozitivne klime unutar same škole. Popodnevni dio konferencije bio je namijenjen produbljivanju znanja iz područja procesa medijacije, restorativnih praksi u učionicama te transformativnog razgovora kroz tri paralelne radionice.

O važnosti same teme te potrebi za ovakvim vidovima stručnih usavršavanja govore i sami sudionici kroz evaluacijske obrasce:

Sretna sam jer svaki puta mi pomognete u ispunjavanju mojih (ljudskih) potreba. Lijepo je biti među ljudima koji se razumiju. • Odlično organizirano, mnogo sam naučila i narasla zapravo:) • Odličan posao! Dali ste si truda i bio je užitak sudjelovati u konferenciji. Potaknuli ste u meni želju za napredovanjem i spoznaji da volim svoj posao. • Vrlo dobra, odlična organizacija, odabir gostiju i tematika koja je vrlo aktualna u današnje doba te je u duhu vremena. • Jedna od najboljih stvari s kojima sam se susrela na usavršavanju.

Okrugli stol „Kako školu učiniti sretnom?“

Na okruglog stolu održanom povodom Dana otvorenih vrata udruga 25. svibnja 2017. godine u novim prostorima Foruma u Zagrebu otvorena su brojna zanimljiva pitanja pod zajedničkim

Sudionici završne svečanosti povodom Međunarodnog dana tolerancije

Okrugli stol "Kako školu učiniti sretnom?"

nazivnikom „Kako školu učiniti sretnom?“. Odgovori su nas približili ideji sretne škole, sretnih učenika, ali i sretnih učitelja. **Dr. sc. Zrinka Ristić Dedić** iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu istaknula je što govore podaci dugogodišnjih istraživanja njenog tima: oko trećina do polovice djece većinom je sretna i zadovoljna školom, no ističe kako su razlike između pojedinih škola zaista značajne. Čini se da postoje određene stvari koje razlikuju škole poput uprave, odnosa, učitelja, a koje doprinose tome da djeca budu znatno sretnija ili nesretnija u njima. **Prof. dr. sc. Majda Rijavec** s Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu podsjetila je kako su pozitivne emocije poput sreće važan faktor za učenje, kreativno razmišljanje, pa čak i za percepciju svijeta oko nas. Također je istaknula odrednice sretne škole, poput kvalitetnih međuljudskih odnosa, učenja smislenog sadržaja u kojem možemo biti dobri, brige za sigurnost i zdravlje djece u svakom smislu, podrške za učenike kojima je potrebna pomoći i naravno, ključnog: učitelja i ulaganja u njihove kompetencije. **Ines Grubić**, knjižničarka Srednje škole Jastrebarsko podijelila je svoje iskustvo iz prakse, iskustvo provođenja različitih inovativnih projekata usmjerenih učenicima. **Ana Munivrana**, voditeljica programa "Osobni i socijalni razvoj" opisala je iskustvo suradnje sa školama kroz niz aktivnosti i projekata te istaknula kako Forum vjeruje upravo u ulaganje u odgojno-obrazovne djelatnike, u njihove kompetencije, ali i njihovu dobrobit. **Eli Pijaca Plavšić**, izvršna direktorka Forum-a osvrnula se i na aktualnu temu kurikularne reforme i pokušaja da se putem sveobuhvatne promjene koja je idejno došla „odozdo“, od samih učitelja, sustav učini „sretnijim“, odnosno bližim potrebama djece. 30 sudionika okruglog stola (većinom iz škola, ali i s fakulteta, iz izdavaštva i sindikata) aktivno su sudjelovali u raspravi i podijelili svoja iskustva, lijepa i ona manje lijepa te su ostavili poruku da uvijek nastoje svojim entuzijazmom zadržati kvalitetu rada, čak i kad ih sustav u tome ne podržava.

ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAMI

Projekt „Sretno dijete: program obrazovanja za socijalni i osobni razvoj djece, mlađih i učitelja u sredinama s manje mogućnosti“ uz finansijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja (studeni 2016. – kolovoz 2017.)

U projektu je sudjelovalo 90 učitelja i stručnih suradnika iz 38 škola iz 6 županija: Zagrebačke,

Brodsko-posavske, Splitsko-dalmatinske, Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske i Osječko-baranjske. Cilj je bio sustavno i dugoročno razvijati socijalne i emocionalne kompetencije djece u dobi od 7 do 18 godina, s naglaskom na mesta s manje mogućnosti. Ove su se kompetencije odnosile na područja komunikacije i odnosa, prevencije nasilja, kreativnosti te vlastite uspješnosti. Također je bio cilj unaprijediti kompetencije učitelja i stručnih suradnika za poticanje osobnog i socijalnog razvoja djece. Središnja aktivnost projekta bila je trodnevna edukacija „Sretno dijete: implementacija programa za osobni i socijalni razvoj u školi“, održana u trima grupama – u Vrbovcu, Splitu i Našicama – a voditeljice i autorice su bile Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović, Jelena Perak i Ana Munivrana. Sudionici su izrazili velik entuzijazam i aktivnu uključenost tijekom edukacije te je vladala odlična radna atmosfera.

Neki od komentara sudionika su bili:

Podsjećate sudionike na optimizam i mogućnost pozitivnog ishoda problema. • Hvala za vrijeme provedeno u zajedničkom promišljanju i izgradnji svojih kompetencija. • Bez obzira koliko mislimo da poznajemo pojedinu tematiku, zapravo je potrebno stalno i iznova podsjećati se i raditi na sebi kako bismo mogli pomoći drugima. • Sve pohvale, odlični ste, radite kvalitetno, stručno, profesionalno, s ljubavlju!

Nakon edukacije sudionici su predstavili program svojim kolegama te je njih 75 implementiralo projekt na razini škole. Ukupno je čak 2285 učenica i učenika sudjelovalo na radionicama i u ostalim aktivnostima projekta do kraja školske godine 2016./2017. Većina škola planira nastaviti s provedbom programa i u idućoj školskoj godini.

Projekt „Sretno dijete – program prevencije nasilja učenjem socio-emocionalnih vještina djece, mlađih i učitelja“ uz finansijsku potporu Ministarstva demografije, obitelji, mlađih i socijalne politike (studeni 2016. – studeni 2017.)

Projektom se željelo osnažiti partnerske škole – OŠ braće Radića Pakrac, OŠ Donja Dubrava, OŠ Donji Kraljevec, OŠ Rovišće, Tehnička škola Daruvar, Gimnazija Daruvar, OŠ Josipa Broza Kumrovec i Tehnička škola Virovitica – kao i odgojno-obrazovne djelatnike za provedbu sustavnog i kvalitetnog programa prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mlađih, suzbijanje vršnjačkog nasilja te osnaživanja djece da sami preuzmu

Mali medijatori OŠ Rovišće

aktivnu ulogu u rješavanju vršnjačkih sukoba uz podršku educiranih stručnjaka.

Uz implementaciju aktivnosti vezanih uz osnaživanje samih odgojno-obrazovnih djelatnika cilj se ostvario i osnaživanjem samih učenica i učenika kao vršnjačkih medijatora s naglaskom na emocionalni, socijalni razvoj, komunikaciju i vještine rješavanja sukoba – kroz već spomenuti edukacijski program „Akademija vršnjačke medijacije“.

Ukupno je održano:

- pet dvodnevnih seminara „Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školi“ – seminara o osnovama medijacije – za 95 odgojno-obrazovna djelatnika. Seminari su ocjenjeni visokim ocjenama kroz anonimnu evaluaciju koju su sudionici ispunjavali na kraju svakoga seminara. Zajednička prosječna ocjena svih provedenih seminara je 4,93.
- osam radionica u sklopu edukacijskog programa „Akademija vršnjačke medijacije“ za učenike u svim partnerskim školama na kojima je sudjelovao 121 učenik. Učenici su bili jako motivirani i zadovoljni sudjelovanjem na radionicama te su radionice ocijenili visokim ocjenama kroz anonimne evaluacije. Zajednička prosječna ocjena svih održanih radionica je 4,94.
- 79 preventivnih radionica koje su vodili učitelji na kojima je sudjelovalo 587 učenika, 67 dodatnih nastavnika iz partnerskih škola te 9 roditelja. Neke od tema s radionica

su bile: prepoznati razlike, posebnosti i jedinstvenosti svake osobe, razumjeti da nas razlike čine bogatijima, popraviti atmosferu u razredu, razlikovati Ja i Ti govor, usvojiti pojam empatije, prepoznati važnost asertivne komunikacije, znati argumentirati svoje mišljenje, razlikovati načine rješavanja sukoba, uvidjeti postojanje sličnosti i razlike među ljudima, osvijestiti različite emocije i njihovo izražavanje, naučiti više o ljutnji i dr.

Osvrt **OŠ Rovišće** na implementaciju Vršnjačke medijacije kao preventivnog programa:

Reakcije učenika na radionice medijacije su odlične, teme su im bliske i zanimljive, te potiču iskazivanje i iznošenje vlastitih emocija, koje se često potiskuju. Uz pravilno i postupno uvođenje učenika u tijek radionice, učenici s lakoćom uočavaju odgojno-obrazovni cilj radionice. Vole raspravljati o situacijama i događajima koji uključuju tuđe i vlastite emocije. Zanimljivo im je nuditi rješenja nekog problema. Puno im znači kada se njih pita za mišljenje. Učenici su izrazito pozitivno reagirali na aktivnosti i smatraju kako je medijacija izvrstan način rješavanja sukoba. Učitelji medijatori su pozitivno iznenađeni reakcijama učenika, posebice vršnjačkih medijatora. Vršnjački medijatori su nas iznenadili svojom predanošću, entuzijazmom i željom za učenjem novih vještina. Redovno su dolazili na sastanke, tražili dodatne sastanke te se u njima jasno vidjela želja za dalnjim sudjelovanjem u novim aktivnostima. Rado su sudjelovali u pripremljenim aktivnostima te se nisu ustručavali izreći svoja mišljenja i iznijeti nove ideje. Neki od komentara vršnjačkih medijatora bili su: "Jako mi je dragو što ste baš mene izabrali. Uživam u

ovim radionicama." "Ovo mi je najdraži dio dana, kad imamo sastanak." "Učiteljice, pa mi ovako možemo promijeniti svijet." "Napokon i ja mogu naučiti nešto svoju mamu, a ne da samo ona mene uči." Komentari koje smo dobivali tijekom radionica pokazali su nam koliko je ovaj projekt pozitivno utjecao na samopouzdanje djece te razvio njihov osjećaj važnosti.

Projekt „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ uz finansijsku podršku Grada Zagreba, Ured Gradonačelnika (listopad – prosinac 2017.)

Projektom „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ se već 7 godina sustavno promiče tolerancija, nenasilje i mirno rješavanje sukoba među učenicima osnovnih i srednjih škola Hrvatske. Projekt se sastoji od niza aktivnosti, a najistaknutija je nagradni natječaj „Oboji svijet“. Ove godine je prijavljeno 669 radova na kojima je radilo 1774 učenika s 257 mentora iz 172 odgojno-obrazovne ustanove iz Hrvatske, a u natječaju su sudjelovali i učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku u Njemačkoj. Ovogodišnji radovi su naglasili važnost tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba, a učenici su obrađivali aktualne društvene teme.

Navedene teme se promiču i održavanjem radionica „Oboji svijet“ u prostorima Knjižnice grada Zagreba. Od rujna do prosinca 2017. godine održano je ukupno 10 radionica na kojima je sudjelovalo 227 učenika iz drugih, trećih i četvrtih razreda osnovnih škola grada Zagreba iz rubnih, ali i središnjeg dijela grada Zagreba.

Priredba „Oboji svijet“ već godinama zauzima središnje mjesto projekta i održana je na Međunarodni dan tolerancije, 16. studenog 2017. u Muzeju za umjetnost i obrt. Okupili smo 120 učenika, učitelja, ravnatelja i roditelja koji su došli vidjeti nagrađene radove prijavljene na natječaj. U ukupno devet kategorija nagrađeno je 35 radova, a priredba je bila medijski popraćena i predstavljena na mrežnim stranicama brojnih škola koje su sudjelovale u natječaju. Na priredbi je održana i izložba učeničkih radova koji nisu nagrađeni, a brojni radovi su predstavljeni sudionicima priredbe kroz reviju radova.

Učenički radovi su predstavljeni na izložbama u Splitu, Rijeci, Osijeku i u Zagrebu. Na 10 lokacija je postavljeno ukupno 465 radova, a vidjelo ih je preko 2000 ljudi. Izložbe su izazvale jako velik interes, na njih su organizirano dolazili cijeli razredi, a bile su promovirane na brojnim mrežnim

stranicama. Vidljivo je da učenici svake godine pokazuju sve veću svijest o važnosti tolerancije u svakodnevnom životu. Projekt se i u 2017. godini provodio u partnerstvu s udrugama Volonterski centar Osijek, MoSt iz Splita, Centar za mlade Čakovec i Regionalni info-centar za mlade „Umki“ iz Rijeke te u suradnji s Knjižnicama grada Zagreba.

Projekt „Možemo to riješiti: prevencija nasilja učenjem komunikacije i prihvaćanjem različitosti“, uz finansijsku podršku Grada Zagreba, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom (listopad 2017. – veljača 2018.)

U partnerstvu s 11 osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba Forum je krajem godine krenuo s implementacijom projekta „Možemo to riješiti“ kojim se osnažuju škole za sustavan i kvalitetan program prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladih s naglaskom na dodatnom razvoju kompetencija učitelja i stručnih suradnika kao i na osnaživanju samih učenica i učenika kao vršnjačkih medijatora. Kroz projekt su predstavnici partnerskih škola sudjelovali u Osnovnom seminaru medijacije, seminaru Vršnjačke medijacije te je za veljaču 2018. godine planirano i sudjelovanje na IV. godišnjoj konferenciji školske medijacije.

Osnovni seminar medijacije održan je 27. i 28. listopada 2017. za 23 sudionika s ukupnom ocjenom 4,91 (od 1 do 5) kroz anonimnu evaluaciju.

Neki od komentara su:

Svidjelo mi se iznošenje osobnih primjera i pripremljenost voditeljica. • Izvrsno, motivirajuće, BRAVO! • Odlična atmosfera, odlični sudionici, vrlo zanimljivo, odlične voditeljice i zaista smatram da je bilo vrlo korisno i primjenjivo. • Jako me se dojmio seminar te vidim veliku pozitivu u poslovnom i osobnom životu.

Osim toga, odgojno-obrazovni djelatnici su sudjelovali na seminaru Vršnjačka medijacije na kojem su predstavljeni primjeri dobre prakse u implementaciji i samom razvoju klubova vršnjačkih medijatora unutar škola, ali su dobili i dodatna znanja i informacije o važnosti i koracima implementacije vršnjačke medijacije u školama. Projekt je još uvijek u tijeku.

Projekt „Sretno dijete: senzibilizacija i stručno ospozobljavanje stručnjaka socijalne zaštite u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mladih te rješavanje sukoba“ uz finansijsku podršku Grada Zagreba, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom (listopad 2017. – veljača 2018.)

U drugoj polovici godine započeo je projekt „Sretno dijete“ s ciljem podrške stručnjacima ustanova socijalne zaštite kroz edukaciju iz osnova medijacije. Korisnici projekta su bili stručni suradnici i suradnice iz Centra za odgoj i obrazovanje Goljak, Centra za pružanje usluga u zajednici Dugave i Centra za socijalnu skrb Zagreb. Osnovni seminar medijacije ocijenjen je visokim 4,7 (od 1 do 5) kroz anonimnu evaluaciju.

Uz samu ocjenu, sudionici su imali prilike i dati svoje komentare:

SUPER! Sistematično, atmosfera radna, ali ugodna, jedan od rijetkih seminara nakon kojeg se ne osjećam umorno. • Mislim da će koristiti to što sam naučila korake u medijaciji i poboljšala svoje komunikacijske vještine. • Hvala na ugodnom seminaru i nekim novim i korisnim znanjima. Podržavam dio osobnog sudjelovanja. • Aktivno slušanje, usmjeravanje na razriješenje sukoba i osvjećivanje emocija.

„Oboji svijet!: putevima tolerancije kroz kreativnost i stvaralaštvo“ uz finansijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja (studenzi 2017. – kolovoz 2018.)

Projekt „Oboji svijet! – putevima tolerancije kroz stvaralaštvo i kreativnost“ započeo je s implementacijom krajem studenoga i trajat će do kraja kolovoza 2018, s ciljem doprinosa razvoju i provedbi učinkovitih i održivih aktivnosti koje će promicati jednakopravnost, socijalnu uključenost, pridonijeti razvoju demokratskih načela i aktivnoga građanstva, unaprijediti životne vještine djece i mladih te poticati njihovu kreativnost i stvaralaštvo. Projekt se provodi na području grada Zagreba.

Planirane aktivnosti su:

- razvoj novog seminara za odgojno-obrazovne djelatnike „Oboji svijet!“ s temama osobnog i socijalnog razvoja djece i mladih, metoda poticanja kreativnog i kritičkog promišljanja, povezivanja pojmoveva kreativnosti s pojmovima tolerancije i interkulturnog obrazovanja;
- jačanje kompetencija odgojno-obrazovnih

djelatnika kroz edukacijski paket „Oboji svijet!“ koji obuhvaća Konferenciju školske medijacije, seminar „Sretno dijete“ te seminar „Oboji svijet!“;

- provedba preventivnih i kreativnih radionica unutar škola te
- poticanje kreativnosti i stvaralaštva djece i mladih kroz natječaj „Oboji svijet!“.

Klubovi vršnjačke medijacije

Velik broj škola koje su sudjelovale u navedenim projektima započelo je s uvođenjem vršnjačke medijacije. Samo neke od njih su: OŠ Gračani, Škola za medicinske sestre Vrapče, OŠ braće Radića (Pakrac), OŠ Donji Kraljevec, OŠ Rovišće, Tehnička škola Daruvar, OŠ Josipa Broza (Kumrovec), OŠ Milana Langa (Bregana), OŠ bana Josipa Jelačića (Zagreb), OŠ Lovre pl. Matačića (Zagreb). Sve se nalaze na različitim razinama provedbe te je plan u idućem razdoblju velik dio njih uključiti u nove projekte kako bi vršnjačku medijaciju razvijali i dalje.

Suradnje

U sklopu programa ostvaren je i niz suradnji u obliku izlaganja, gostovanja i radionica:

- Prezentacija „Medijacija u odgojno-obrazovnom sustavu“ (Marina Brkić) na okruglome stolu „Prihvaćanjem razlicitosti do manje nasilja“ u organizaciji Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba
- Predavanje „Transcendencija sukoba – ključni koncepti Johana Galtunga“ (Marina Brkić) u sklopu Tjedna mirenja u organizaciji Hrvatske udruge za mirenje
- Predstavljanje rada Medijacijskog centra i programa Medijacije (Jelena Perak i Marina Brkić) u sklopu studijskog posjet američkih studentica Forumu za slobodu odgoja u organizaciji Hrvatske udruge za mirenje
- Napredni program medijacije u Metkoviću (Nina Vrdoljak i Eli Pijaca Plavšić) u suradnji s Centrom za održivi razvoj Imotski

Napredni program medijacije u Splitu (Nina Vrdoljak i Eli Pijaca Plavšić) u suradnji s udrugom MoSt iz Splita

Radionica tijekom III. godišnje konferencije školske medijacije

Osnovni seminar medijacije u sklopu projekta "Možemo to riješiti!"

Radionica "Pomožimo labudu, raku i štuki" u OŠ Gračani

PROGRAMI ZA DJECU I MLADE

DVADESET I PRVA GENERACIJA STIPENDISTICA I STIPENDISTA

Nakon provedenog natječajnog postupka partneri iz *The Headmasters' and Headmistresses' Conference* odabrali su sljedeće učenice i učenike za 21. generaciju stipendistica i stipendista:

Erika Lugarić rođena je u Zagrebu. Učenica je Sedme gimnazije u Zagrebu. Zanima ga engleski jezik, kemija, matematika, biologija i fizika. Kao jedan od najboljih učenika u znanju engleskog jezika nagrađen je putovanjem u SAD što mu je proširilo vidike te ostavilo dojam velikog životnog postignuća. Iznimno je uporan u ostvarivanju zadanih ciljeva, prilagodljiv u različitim situacijama te osoba od povjerenja.

Margareta Kučinić rođena je u Koprivnici. Učenica je Gimnazije Dr. Ivana Kranjčevića u Đurđevcu. Znanost i strani jezici njene su najveće strasti, a izvan nastave redovno sudjeluje u aktivnostima škole poput Znanstvenog tjedna te Ljetne škole za robotiku i programiranje. Znatiželjna je i tolerantna osoba koja voli upoznavati različite ljudi i kulture, a trenutno ugošćuje učenika iz Belgije koji sudjeluje u međunarodnoj razmjeni učenika. Iznimno je motivirana, strastvena u svemu što radi, samoinicijativna te velika potpora svojim vršnjacima.

Marin Knežević rođen je u Zagrebu. Učenik je Četvrte gimnazije u Zagrebu gdje pohađa

dvojezični program. Zanima ga engleski jezik, kemija, matematika, biologija i fizika. Kao jedan od najboljih učenika u znanju engleskog jezika nagrađen je putovanjem u SAD što mu je proširilo vidike te ostavilo dojam velikog životnog postignuća. Iznimno je uporan u ostvarivanju zadanih ciljeva, prilagodljiv u različitim situacijama te osoba od povjerenja.

Nina Damjanović rođena je u Zagrebu. Učenica je Četvrte gimnazije u Zagrebu. Najviše je zanima pravo, matematika, biologija, psihologija i politika, a u slobodno se vrijeme bavi fotografiranjem. Sudjelovala je u nizu natjecanja iz engleskog, njemačkog, kemije i prve pomoći, a aktivna je članica školske volonterske grupe gdje je uključena u brojne aktivnosti. Sudjelovala je u „Biciklijadi“ te u projektu „Tolerancijom protiv nasilja“, a sebe smatra brižnom, marljivom i skromnom osobom. Njen moto je: „Ukoliko prilika ne pokuca na vrata, izgradi vrata.“

Oni će tijekom školske godine 2017./2018. pohađati škole iz HMC mreže škola.

PROGRAM VOLONTIRANJA U FORUMU ZA SLOBODU ODGOJA

U skladu s Programom volontiranja u 2017. godini u rad udruge uključeno je sedam volonterki. Tako

su tijekom navedene godine u Forumu za slobodu odgoja volontirale Ema Prohić, Karla Vlatković, Marcela Velfl, Martina Topalović, Iva Kapović, Petra Habulin i Doroteja Dokoza. Ukupno su tijekom godine ostvarile 1896 volonterskih sati u pet područja: medijacija, volonterstvo u obrazovanju, rad s mladima, istraživanja i stipendije.

Volonterke su prošle inicijalnu edukaciju te su im dodijeljeni mentor/ce. Sukladno zakonskim odredbama sa svim volonterkama je potpisana ugovor. Osim volontiranja, volonterke su koristile i mogućnost sudjelovanja na seminarima koje udruga organizira kao svoje stručno usavršavanja i napredovanje.

"Poštujte naša prava!", OŠ Podmurvice, Rijeka, Katja Vučerić i Rafaela Širola 1.a, mentorica: Ana Paljušaj

SURADNJE I ZAGOVARANJE

NETWORK OF EDUCATION POLICY CENTERS (NEPC)

I tijekom 2017. godine Forum za slobodu odgoja je nastavio biti aktivni član Mreže centara za obrazovane politike (eng. Network of Education Policy Centers ili NEPC).

Mario Bajkuša je nastavio sudjelovati u radu Upravnog odbora Mreže kao i njezin predsjednik te je sudjelovao na svim sastancima Upravnog odbora. Zahvaljujući Mrežinom programu mobilnosti među organizacijama članicama, predstavnik Forum-a je sudjelovao na 9. regionalnoj konferenciji edukatora/ica „Nastavnici su važni!“ koja se u kolovozu održala u Konjicu, Bosna i Hercegovina, u organizaciji Centra za obrazovne inicijative „Step by Step“ iz Sarajeva. Također, s Mrežom u partnerstvu započeli smo i provedbu projekta BRAVEdu.

GOOD INICIJATIVA ZA SUSTAVNO I KVALITETNO UVODENJE ODGOJA I OBRAZOVANJA ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO U ODGOJNO-OBRAZOVNE INSTITUCIJE

U sklopu djelovanja GOOD inicijative nastavljeno je zagovaranje za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Glavni događaj vezan za aktivnosti GOOD inicijative dogodio se 1. lipnja 2017. godine kada se održao prosvjed „Čekajući tramvaj zvan obrazovna reforma“ koji je na Trgu bana Josipa Jelačića i na Trgu kralja Tomislava okupio preko 25.000 građanki i građana. Zbog nastavka malverzacija i zaustavljanja Cjelovite kurikularne reforme s prosvjeda su upućena tri konkretna zahtjeva: ostavka ministra Pave Barišića, razrješenje Dijane Vican s pozicije predsjednice Posebnog stručnog povjerenstva kao i osiguranje daljnje provedbe reforme na načelima transparentnosti i stručnosti.

Nadalje, GOOD inicijativa nastavila je rad sa školama i odgojno-obrazovnim djelatnicima na izgradnji demokratske škole.

Kako bi se potaknule škole, učitelji i stručni suradnici na izgradnju takve školske kulture GOOD inicijativa je izradila publikaciju „Prema demokratskoj školi“. Publikacija sadrži dva dokumenta: model demokratske škole i prijedlog nastavnog plana i programa za nastavni predmet „Građanski odgoj i obrazovanje“. Oba dokumenta polaze od toga kako je kvalitetan građanski odgoj i obrazovanje moguće provoditi kroz povezanost predmeta i međupredmetnih tema unutar institucija koje su demokratski ustrojene.

Uz spomenuta dva dokumenta publikacija sadrži i niz različitih materijala za ostvarivanje ishoda učenja koje su razvile i koje koriste članice GOOD Inicijative u svojem radu na pojedinim temama iz građanskog odgoja i obrazovanja.

U svrhu predstavljanja publikacije i otvaranja rasprave o modelima uvođenja građanskog odgoja i obrazovanja u škole organizirano je pet okruglih stolova na kojima je sudjelovalo preko 200 osoba. Okrugli stolovi su organizirani u suradnji s članicama GOOD inicijative, a u sklopu aktivnosti na lokalnoj razini s ciljem pokretanja lokalnih inicijativa jačanja građanskih kompetencija kod djece i mladih.

Okrugli stolovi su održani u Splitu, Slavonskom Brodu, Sisku, Rijeci i Puli, a osim publikacije predstavljan je i tzv. „riječki model“ uvođenja građanskog odgoja i obrazovanja o kojem su govorile Lana Golob i Mirela Pašić iz Grada Rijeke.

Sve aktivnosti su održane u sklopu projekta kojeg podržava Mreža fondacija „Otvoreno društvo“.

HRVATSKA UDRUGA ZA MIRENJE (HUM)

I u 2017. godini Forum je nastavio suradnju s Hrvatskom udrugom za mirenje (HUM) – ugostili smo u lipnju ponovno studente koji dolaze iz SAD-a na praksi u HUM te im je tom prilikom predstavljen program Medijacija. Izrazili su veliko zadovoljstvo predstavljenim i naučenim te naveli kako odlaze s puno inspiracije i ideja za daljnji rad u području alternativnog rješavanja sukoba. Također smo ponovno sudjelovali u Tjednu mirenja u organizaciji HUM-a predavanjem „Transformacija sukoba“ koje je održala Marina Brkić.

KOORDINACIJA UDRUGA ZA DJECU (KUD)

Koordinacija udruga za djecu u 2017. nastavila je svoje djelovanje, uz nikakva finansijska sredstva i potpuno nesigurno administrativno vođenje koje je postalo obveza Upravnog odbora, a samim time velikim dijelom zadnje predsjednice Marine Brkić koja je i dalje predstavljala Forum u Koordinaciji. S obzirom na to da se ništa nije promijenilo u mogućnosti financiranja Koordinacije, kao ni u spremnosti članica da sudjeluju u zajedničkom planiranju troškova Koordinacije, UO je odlučio

pred članstvo postaviti mogućnost ukidanja Koordinacije kao udruge i nastavak rada u obliku neformalne mreže. Nakon nekoliko sastanaka i dvije Skupštine 20. studenog pristupilo se konačnom glasanju na kojem se većina članica izjasnila za ukidanje udruge i prelazak u neformalnu mrežu. Likvidacijski postupak je u tijeku i očekuje se njegovo okončanje početkom 2018. Unatoč svemu navedenom, Koordinacija je djelovala prije svega na zagovaranju neovisnosti instituta Pravobranitelja za djecu koje je značajno ugroženo novim prijedlogom Zakona. Nažalost, novi Zakon je prošao. Također je Koordinacija nastavila surađivati s Eurochildom na izvještavanju za Europski semestar, kao i pripremati se za pisanje Alternativnog izvješća o stanju prava djece u Hrvatskoj za koje je rok za prvi korak 1. ožujka 2018.

VELEUČILIŠTE VERN

Na prijedlog i poziv predavačice na Veleučilištu Vern Maje Čakarun, Forum za slobodu odgoja je tijekom 2017. godine sudjelovalo u izvedbi kolegija „PR praktikum“ koji ima za cilj upoznati studente s procesom razvoja, upravljanja i evaluacije PR kampanja, uzimajući u obzir pravila i principe odnosa s javnošću i komunikacijskog menadžmenta. Forum za slobodu odgoja je sudjelovalo u segmentu praktične provedbe nastave tijekom kojeg su studenti razvijali komunikacijske planove i strategije za stvarne poslovne situacije od kojih je jedna bila i Forumova. Točnije, studenti su izradili komunikacijsku strategiju i plan za program HMC stipendija koji će pomoći da program bude još više prepoznat i slijedom toga da se poveća interes za sudjelovanjem u programu.

SURADNJA SA ŠKOLAMA NA PROVEDBI PROJEKATA EU-A

S obzirom na rastući broj prijavljivanja škola za dobivanje sredstava iz Fondova Europske unije u 2017. godini zabilježili smo iznimno interes škola za prijavu projekata koji uključuju i naše programe. Naime, kroz dva raspisana natječaja namijenjena školama u 2017. (Unaprjeđenje pismenosti i Rad s darovitim učenicima) Forumu se javilo preko 50 osnovnih i srednjih škola koje su uvrstile naše programe u svoje projekte. Krajem godine objavljeni su rezultati natječaja i desetak škola koje su se prijavile su i dobitile projekte. Važna

informacije je da većina škola koja nam se javila za suradnju su škole s kojima do sada nismo surađivali. Ovu praksu nastaviti ćemo i u sljedećoj godini jer nam je bitna i zbog finansijskih sredstava koje možemo ostvariti, ali i širenja suradnje na škole s kojima nismo surađivali.

PLATFORMA 112

Platforma 112 neformalna je koalicija organizacija za zaštitu i promociju ljudskih prava u Hrvatskoj, okupljena povodom praćenja stanja ljudskih prava i vladavine prava u kontekstu završetka pregovora Hrvatske s Europskom unijom koja zahtijeva drugaćiju Hrvatsku – Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite. Forum se aktivno uključio u rad Platforme 112 u dijelovima zahtjeva vezanih za obrazovanje.

Okupljeni prosvjednici na akciji "Čekajući tramvaj zvan obrazovna reforma!"

ORGANIZACIJA

Prošla, 2017. godina u svakom slučaju bila je manje izazovnija od 2016. godine u smislu organizacijskog upravljanja. Nakon turbulentne prethodne godine, financiranje je bilo stabilizirano ponajviše iz razloga što smo dobili dva velika projekta (*Start the change* i Školski volonteri) financirana iz fondova Europske unije što je omogućilo konsolidaciju naših programa, ali i postavilo izazov jer se u projektu *Start the change* radi o dosad najvećoj finansijskoj podršci jednom Forumovom projektu. Posebno veselje nam je donijela činjenica da smo dobili prostor na korištenje od Grada Zagreba te smo od svibnja 2017. godine u novom prostoru na adresi Đordićeva 8. Na dinamiku našeg rada sigurno je utjecao i kvalitetniji prostor te manja dvorana za sastanke i seminare koja nam je olakšala rad i omogućila da organiziramo različita događanja, okrugle stolove, seminare i veće sastanke te smo u drugoj polovici godine u naše prostore ugostili velik broj organizacija i sudionika.

Unutarnjom reorganizacijom rad Forum-a podijelili smo u tri glavna područja: Unaprjeđenje poučavanja, Demokratizacija škola i Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija. Svaki tim ima voditelja/icu, a novom sistematizacijom radnih mjeseta koja je na snazi od 1. siječnja 2017. utvrđeni su i novi opisi radnih mesta za svakog zaposlenika. 2017. godina bila je ujedno i zadnja godina provedbe našeg trogodišnjeg strateškog plana te je napravljena revizija i analiza učinjenog koja je pokazala kako je 70 % prethodne Strategije izvršeno dok 30 % nije. S obzirom na to da se radi

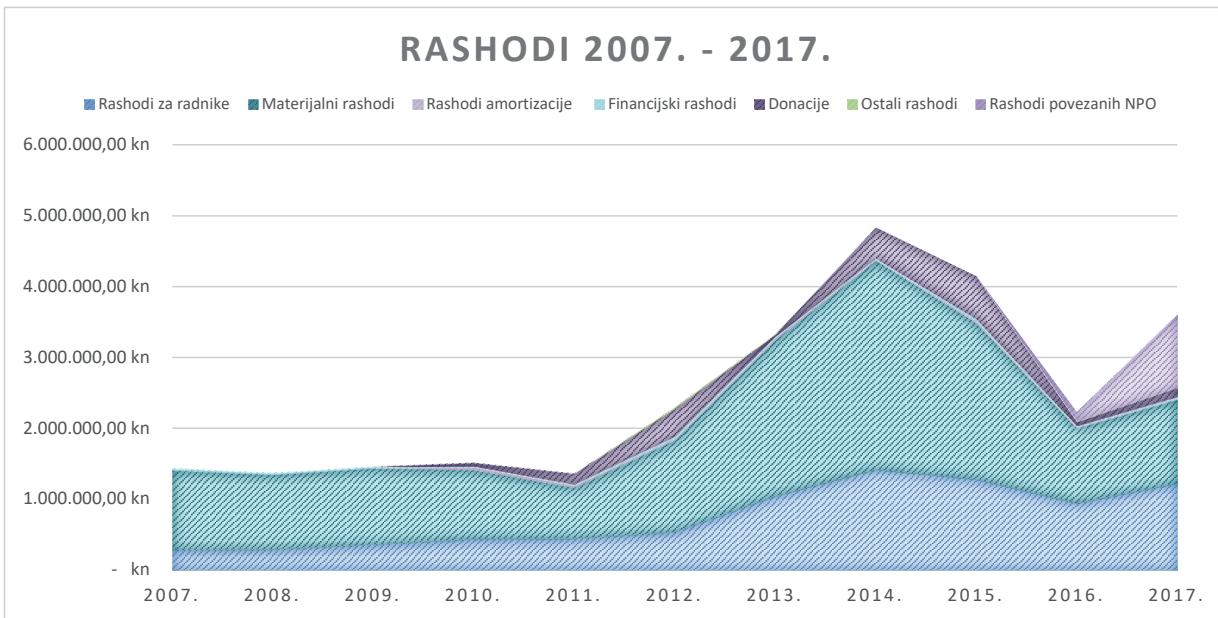
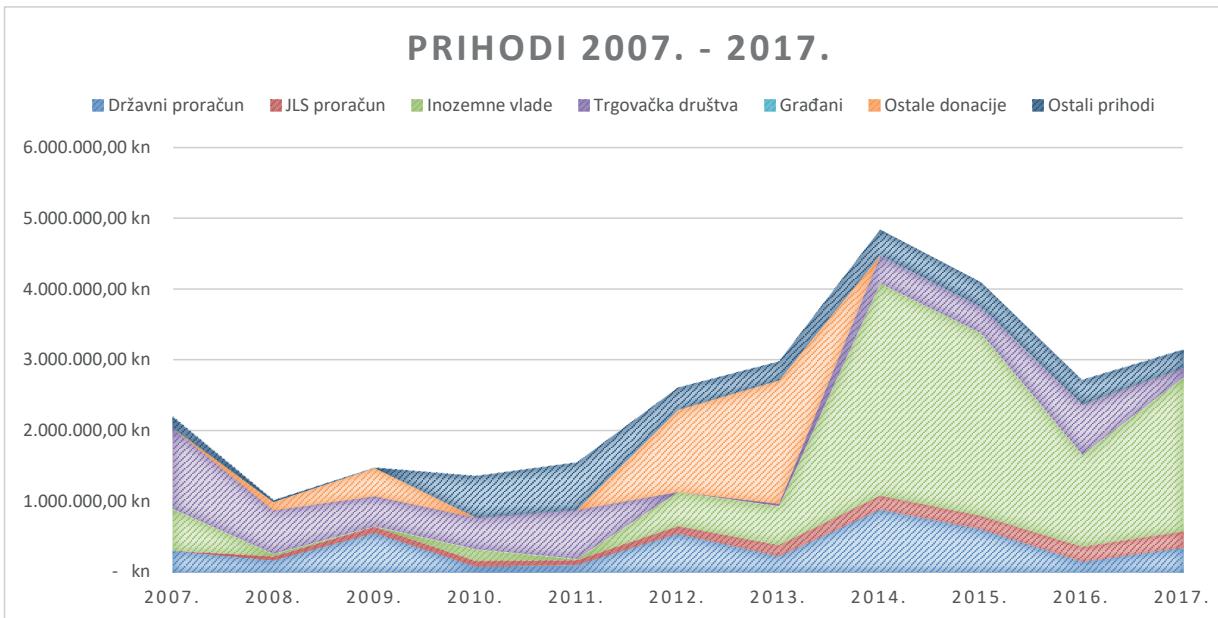
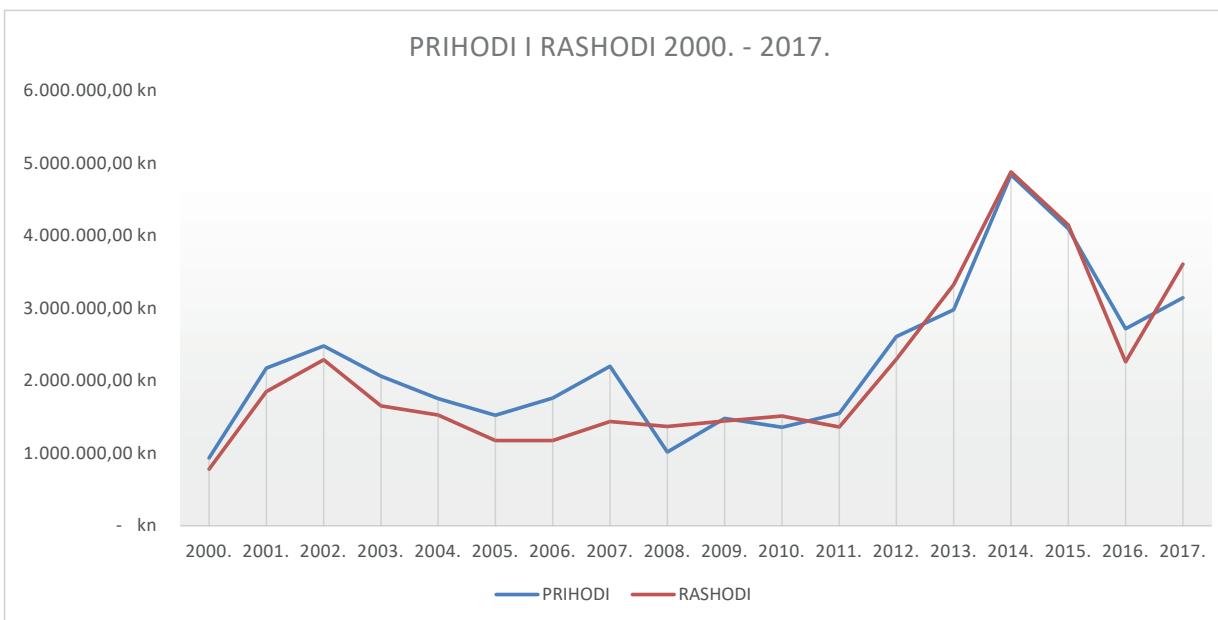
o prilično velikom postotku analizirali su se razlozi te je utvrđeno kako nešto manje od 10% Strategije nije izvršeno zbog vanjskih utjecaja, odnosno primarno političkih previranja koja su se događala u posljednje tri godine dok 20% Strategije nije izvršeno ili zbog nedovoljnog fokusa na određene teme ili manjka dostupnih finansijskih sredstava i slično. S ovim podacima pristupilo se pripremi za izradu nove Strategije razvoja FSO-a za razdoblje od 2018. do 2020. godine koja će biti predstavljena na Godišnjoj skupštini u 2018. godini.

Također važno je napomenuti kako su u prethodnoj godini finalizirani svi kurikulumi naših seminara te je izrađen [Katalog edukacija za 2017./2018. godinu](#) koje Forum nudi.

Što se tiče upravljanja organizacijom, uredski sastanci cijelog tima odvijaju se jednom tjedno, sastanci unutar projektnih timova odvijaju se na dnevnoj razini. Sastanci Izvršnog odbora odvijaju se po potrebi. Upravni odbor sastao se tri puta u 2017. godini na redovnim sjednicama, a odluke su se donosile i putem elektroničnih sjednica između sastanaka UO-a.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

PRIHODI		2016.	2017.
3	PRIHODI		
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	260.187,00	256.977,00
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	1.800,00	240,00
33	Prihodi po posebnim propisima	-	0,00
34	Prihodi od imovine	19.672,00	1.938,00
35	Prihodi od donacija	2.366.271,00	2.887.712,00
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026+027)	362.553,00	579.982,00
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	148.353,00	347.028,00
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	214.200,00	232.954,00
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	1.295.667,00	2.170.247,00
353	Prihodi od trgovackih društava i ostalih pravnih osoba	706.018,00	137.483,00
354	Prihodi od građana i kućanstava	-	-
355	Ostali prihodi od donacija	2.033,00	-
36	Ostali prihodi	70.797,00	-
RASHODI		2016.	2017.
4	RASHODI		
41	Rashodi za radnike	941.955,00 kn	1.224.758,00
42	Materijalni rashodi	1.063.726,00 kn	1.189.348,00
43	Rashodi amortizacije	14.994,00 kn	10.611,00
44	Financijski rashodi	10.481,00 kn	16.264,00
45	Donacije	92.320,00 kn	134.450,00
46	Ostali rashodi	8.713,00 kn	-
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih NPO	129.452,00 kn	1.035.823,00

MEDIJSKI IZVJEŠTAJ

Forum je u prethodnoj godini aktivno nastavio s komunikacijom prema ciljanim skupinama, što uključuje učitelje, stručne suradnike, organizacije civilnoga društva, stručnjake u radu s djecom i mladima te mlade.

Glavni komunikacijski kanal koji smo koristili u prošloj godini obuhvaćao je našu mrežnu stranicu, kao i društvene mreže. Nastavili smo s dobrom praksom slanja *newslettera* (Vijesti Forum) na kojem se svake godine povećava broj pretplatnika te zainteresiranih dionika. Osim toga, u prethodnom periodu smo aktivno komunicirali i s medijima. Medijske aktivnosti obuhvaćale su sve komunikacijske kanale – tisak, radio, televiziju i internet. Ovdje se, kao i prethodnih godina, može uočiti trend da većina objava u medijima obuhvaćaju nove medije – većina vijesti o projektima, programima i aktivnostima je objavljena na informativnim portalima ili stručnim portalima, dok manji dio objava odlazi na radio i televiziju te na kraju na tisak.

U prošloj godini najviše medijskih objava napravljeno je o projektima „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“, GOOD inicijativi te inicijativi „Hrvatska može bolje“ u kojoj smo aktivno sudjelovali s drugim organizacijama civilnoga društva.

Tijekom godine, u komunikaciji s javnosti, ostvarili smo sljedeće rezultate:

- pojavili smo se 186 puta u medijima;
- na mrežnoj stranici objavili smo 67 vijesti;
- na *Facebooku* smo dobili novih 439 pratitelja, a sadržaje koje smo podijelili došli su do 255405 osoba – sveukupno nas na ovoj društvenoj mreži prati 6036 osoba;
- na *Twitteru* nas prati sveukupno 816 osoba;
- otvorili smo i *Instagram* profil na kojem trenutno imamo 106 pratitelja;
- putem *newslettera* Forum-a poslali smo različite objave (vijesti, obavijesti i promocije) zainteresiranim članovima te je broj pretplatnika na listi porastao za 462 osobe, što je na kraju godine činilo sveukupno 3359 pretplatnika na *newsletter* FSO-a.

PRIJAVLJENI PROJEKTI

U 2017. godini prijavili smo 24 projekata na natječaje iz fondova EU-a, nacionalne, lokalne i regionalne te međunarodne fondove. Prema dosadašnjim rezultatima natječaja ostvarena je finansijska potpora za 14 projekata dok je 9 projekata odbijeno za financiranje, a jedan projekt je još u fazi čekanja rezultata.

Natječaj	Naziv projekta	Status	Odobreni iznos
Grad Velika Gorica	Primarna prevencija ovisnosti	odbijeno	
Grad Velika Gorica	RWCT	odobreno	30.000,00 kn
Zagrebačka županija	RWCT i Napredni seminar medijacije	odobreno	60.000,00 kn
AMPEU	European Diversity Today!	odobreno	41.796,58 kn
European Commission	ALUDRA: A research and practice programme among (student) teachers and pupils in primary education	odbijeno	
Erasmus +	SIRIUS 2.0: Framework Partnership Agreement with a European policy network in the field of education of children and young people with a migrant background	odobreno	3.420,44 €
Erasmus +	Breaking the poverty taboo: roles and responsibilities of education – BRAVEdu	odobreno	8.220,00 €
ESF	Obrazovanje i održivi razvoj: suradnjom obrazovnog sustava i udruga prema održivom društvu	odbijeno	
Grad Rijeka	Usluga edukacije učitelja za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja	odobreno	70.000,00 kn
Grad Zagreb	Primarna prevencija ovisnosti: edukacija učitelja, stručnih suradnika i odgajatelja	odbijeno	

Grad Zagreb	Škola poduzetnosti – program osnaživanja učenika strukovnih srednjih škola te NEET mlađih za pokretanje vlastitih inicijativa, samozapošljavanje i aktivno djelovanje u Gradu Zagrebu	odobreno	10.000,00 kn
Grad Zagreb	Projekt o EU projektima II: potpora školama u prijavi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije	odobreno	40.000,00 kn
Grad Zagreb	Sretno dijete – senzibilizacija i stručno osposobljavanje stručnjaka socijalne zaštite u području osobnoga i socijalnoga razvoja djece i mlađih te rješavanja sukoba	odobreno	10.000,00 kn
Grad Zagreb	Oboji svijet šarenim bojama tolerancije	odobreno	26.000,00 kn
Grad Zagreb	Možemo to rješiti! – prevencija nasilja učenjem komunikacije i prihvaćanjem različitosti	odobreno	30.000,00 kn
Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku	Mali medijatori u sretnoj školi – socio-emocionalne kompetencije djece i mlađih za konstruktivno rješavanje sukoba i prihvatanje različitosti	odbijeno	
Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Oboji svijet! – putevima tolerancije kroz kreativnost i stvaralaštvo	odobreno	50.000,00 kn
Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku	Da sam ja netko	odbijeno	
Foundation Open Society Institut	Time for GOOD Education? Participation in the GOOD Coalition	odobreno	299.331,57kn
ESF	Mladi lideri: znanjem i iskustvom do uspjeha	odbijeno	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	Edukacija o Europskoj uniji	odobreno	73.000,00 kn
Schüler Helfen Leben	HOME – History, Migration, Environment	odbijeno	
ESF	Suradnja na ESF projektu s OŠ Ivana Brlić Mažuranić	odbijeno	
NZZRCD	Institucionalna podrška	odbijeno	

SEMINARSKE SKUPINE

U 2017. održali smo **47 seminarskih grupa** u svim dijelovima Hrvatske. Prosječna ocjena svih održanih seminarskih grupa na skali od 1 do 5 bila je **4,88**. Ukupno smo izdali **940 potvrda o stručnom usavršavanju**, a **99%** svih sudionika seminara u 2017. godini preporučilo bi naše seminare svojim kolegicama i kolegama.

UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA

Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
Škola za medicinske sestre Mlinarska	29. 4, 13. 5, 3. 6, 10. 6, 14. 10, 18. 11, 9. 12, 16. 12. 2017.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	24	4,73	Zlatica Šimunović, Biserka Šavora
OŠ Matka Luginje, Zagreb	4. 3, 11. 3, 6. 5, 23. 9, 7. 10, 4. 11, 25. 11, 2. 12. 2017.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	26	4,79	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović
OŠ Eugena Kvaternika, Velika Gorica	13. 5, 3. 6, 30. 9, 21. 10, 11. 11, 2. 12, 16. 12. 2017.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	18	4,86	Gordana Novković Poje, Andreja Kosorčić
Učenički dom M. Jambrišak; Udruga RODA. Zagreb	31. 3. i 1. 4, 26. – 27. 5, 7. – 8. 7, 29. – 30. 9. 2017.	Aktivno učenje i kritičko mišljenje	20	4,52	prof. dr. sc. Vlasta Vizek- Vidović, izv. prof. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević, prof. dr. sc. Željka Kamenov, prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA

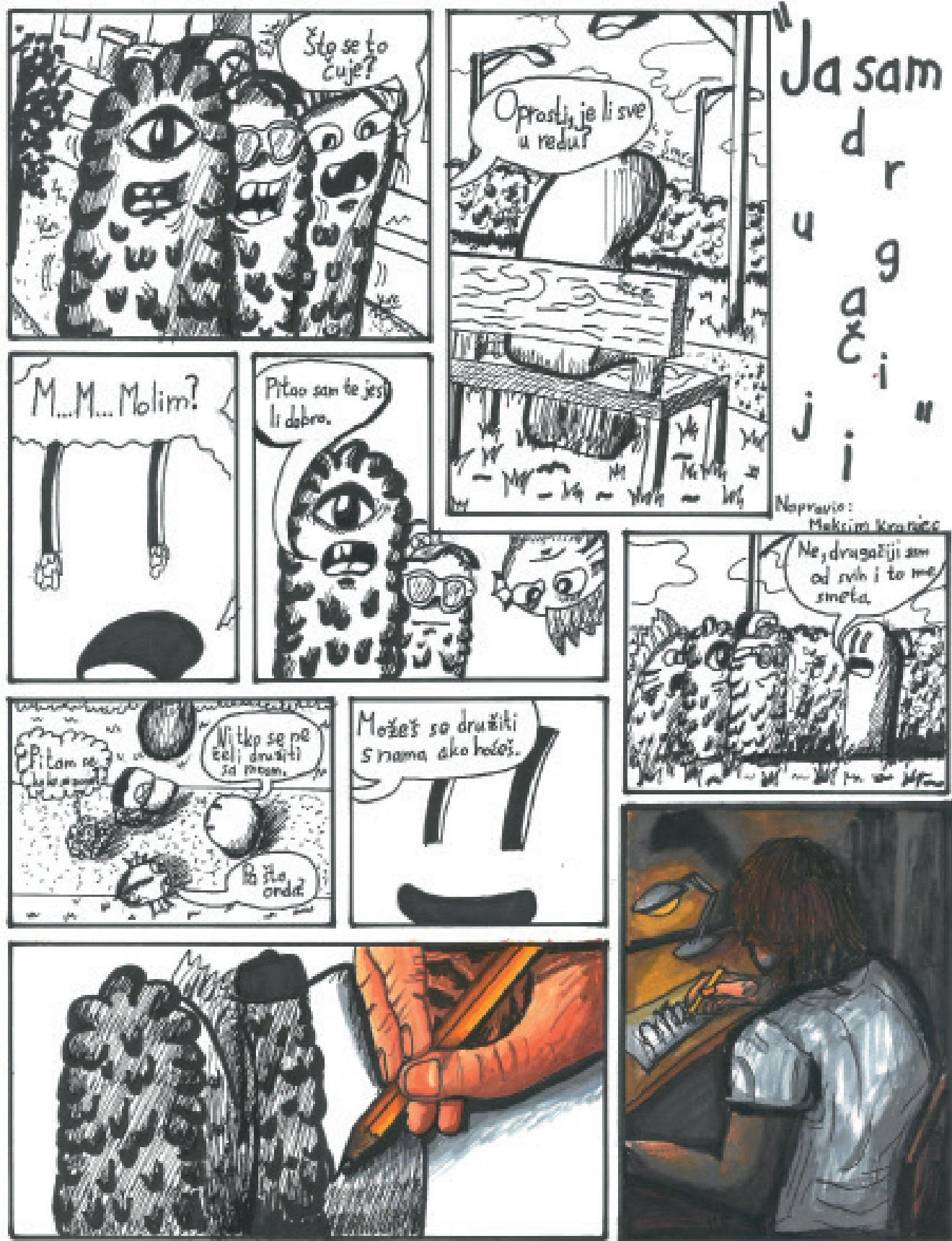
Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
Ekonomска škola Velika Gorica	1. – 3. 2. 2017.	Volontiranje, dijalog i aktivno građanstvo	20	4,90	Višnja Pavlović, Ana Munivrana, Marija Roth, Eli Pijaca Plavšić
Škola za cestovni promet Zagreb	7, 8. i 10. 2. 2017.	Volontiranje, dijalog i aktivno građanstvo	19	4,92	Višnja Pavlović, Ana Munivrana, Marija Roth, Eli Pijaca Plavšić

Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar	8. – 10. 3. 2017.	Volontiranje, dijalog i aktivno građanstvo	22	5,00	Višnja Pavlović, Ana Munivrana, Marija Roth, Eli Pijaca Plavšić
Graditeljska škola Čakovec	15. – 17. 3. 2017.	Volontiranje, dijalog i aktivno građanstvo	20	5,00	Višnja Pavlović, Ana Munivrana, Marija Roth, Eli Pijaca Plavšić
Udruga Roda, Zagreb	8. – 10. 6. 2017.	Razvijanje medijske písmenosti kod učenika	19	4,88	Mario Bajkuša, Domagoj Morić
Udruga Roda, Zagreb	19. – 21. 6. 2017.	Razvijanje medijske písmenosti kod učenika	26	5,00	Mario Bajkuša, Domagoj Morić
OŠ Kozala Rijeka	26. – 27. 5. 2017.	Volontiranje u radu s djecom i mladima	18	4,56	Višnja Pavlović, Marija Roth
OŠ Kozala Rijeka	19. – 20. 5. 2017.	Obrazovanje protiv korupcije	16	4,64	Mario Bajkuša, Branko Ančić
Hotel Terme Jezerčica	2. – 4. 10. 2017.	Razvoj školskog volontiranja: volontiranje u radu s djecom i mladima i menadžment volontera	27	4,89	Marina Brkić, Višnja Pavlović
Bluesun hotel Kaj, Marija Bistrica	16. – 18. 10. 2017.	Školski volonteri	33	4,80	Jelena Perak, Višnja Pavlović, Eli Pijaca Plavšić, Domagoj Morić, Marina Brkić
Hotel Meteor, Makarska	6. – 8. 11. 2017.	Školski volonteri	33	4,97	Višnja Pavlović, Eli Pijaca Plavšić, Domagoj Morić, Marija Roth
Hotel Patria, Beli Manastir	20. – 22. 11. 2017.	Školski volonteri	27	5,00	Jelena Perak, Višnja Pavlović, Domagoj Morić, Marina Brkić
OŠ Kozala Rijeka	5. – 6. 5. 2017.	Edukacija o Europskoj uniji	19	4,53	Mario Bajkuša, Domagoj Morić
Učenički dom M. Jambrišak, Zagreb	17. – 18. 11. 2017.	Uvod u projektno planiranje	27	4,96	Mario Bajkuša, Domagoj Morić
Učenički dom M. Jambrišak, Zagreb	15. – 16. 12. 2017.	Razvoj i pisanje projektnih prijedloga	26	4,96	Mario Bajkuša, Domagoj Morić
Forum za slobodu odgoja, Zagreb	18. – 21. 12. 2017.	Škola poduzetnosti	9	4,70	Mario Bajkuša, Domagoj Morić

RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA

Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
Forum za slobodu odgoja, Zagreb	5. – 6. 11. 2017.	Timská medijacija	7	4,86	Eli Pijaca Plavšić, Ana Munivrana
Savez gluhih i nagluhih Grada Zagreba	29. – 30. 3. 2017.	Osnovi seminar medijacije	18	4,72	Marina Brkić, Ana Žnidarec Čučković
Forum za slobodu odgoja, Zagreb	1. – 2. 12. 2017.	Napredni seminar medijacije	7	5,00	Ana Žnidarec Čučković, Nina Vrdoljak
OŠ braće Radića Pakrac	4. – 5. 1. 2017.	Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školama (Osnovni seminar medijacije)	19	4,94	Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović
OŠ Donji Kraljevec	10. – 11. 1. 2017.	Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školama (Osnovni seminar medijacije)	20	5,00	Ana Munivrana, Ana Žnidarec Čučković
OŠ Rovišće	10. – 11. 2. 2017.	Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školama (Osnovni seminar medijacije)	19	4,89	Ana Šimić, Nina Vrdoljak
OŠ Josipa Broza Kumrovec	27. – 28. 1. 2017.	Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školama (Osnovni seminar medijacije)	19	5,00	Ana Šimić, Nina Vrdoljak
Tehnička škola Virovitica	10. – 11. 3. 2017.	Odnos, sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školama (Osnovni seminar medijacije)	18	4,82	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
II. OŠ Vrbovec	22. – 24. 3. 2017.	Sretno dijete	29	5,00	Ana Munivrana, Jelena Perak, Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović
OŠ kralj Tomislav, Našice	29. – 31. 3. 2017.	Sretno dijete	29	4,79	Višnja Pavlović, Ana Munivrana
COO Juraj Bonači, Split	29. – 31. 3. 2017.	Sretno dijete	32	4,87	Eli Pijaca Plavšić, Jelena Perak
Tehnička škola Daruvar	16. 3. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	17	5,00	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
Gimnazija Daruvar	17. 3. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	28	4,88	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
OŠ Donji Kraljevec	23. 3. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	19	4,91	Ana Žnidarec Čučković

OŠ Donja Dubrava	24. 3. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	14	4,91	Ana Žnidarec Čučković
OŠ Josipa Broza Kumrovec	27. 3. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	10	5,00	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
Učenički dom M. Jambrišak, Zagreb	30. 11. – 1. 12. 2017.	Osnovni seminar medijacije	26	4,70	Marina Brkić, Eli Pijaca Plavšić
Pogon, Zagreb	26. 4. 2017.	Mentorski susret medijatora	10		Marina Brkić, Ana Munivrana
OŠ Rovišće	24. 4. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	10	5,00	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
OŠ braće Radića Pakrac	3. 5. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	12	4,87	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
Tehnička škola Virovitica	13. 5. 2017.	Akademija vršnjačke medijacije	11	5,00	Jelena Perak i Ana Žnidarec Čučković
Split (MoSt)	3. – 4. 7. 2017.	Napredni program medijacije	17	4,87	Nina Vrdoljak
Metković	29. – 30. 6. 2017.	Napredni program medijacije	19		Nina Vrdoljak
Sv. Martin na Muri	23. – 27. 10. 2017.	Pokreni promjenu	30		Višnja Pavlović, Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić, Mario Bajkuša, Domagoj Morić, Jelena Perak, Marija Roth, Filip Gospodnetić, Ana Žnidarec Čučković
Forum za slobodu odgoja, Zagreb	1. – 2. 12. 2017.	Napredni program medijacije	9	5,00	Ana Žnidarec Čučković, Nina Vrdoljak
OŠ Nikole Tesle Zagreb	27. – 28. 10. 2017.	Osnovni seminar medijacije	23	4,91	Marina Brkić, Nina Vrdoljak
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula	30. – 31. 10. 2017.	Napredni trening medijacije	4	5,00	Zoran Pavletić
X. gimnazija „Ivan Supek“, Zagreb	12. 12. 2017.	Vršnjačka medijacija	37	4,54	Marina Brkić, Jelena Perak

"Ja sam drugačiji", OŠ Ivana Meštrovića, Zagreb, Maksim Kranjec, 8.a, mentorica: Ana Čizmić

